

A PÉNZVILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, IX. ker., Boráros-tér 6. szám
.. Telefonszám: József 67 ..
Főszerkesztő és kiadó telefonja: J. 67
!! Megjelenik minden héten !!

FŐSZERKESZTŐ:
RÓNA LAJOS

Előfizetési árak: Egész évre 100.000 K,
Félévre 50.000 K. Külföldön: Ameriká-
ban egész évre 2 dollár, Cseh-Szlovákiában
200 szokol, Franciaországban 20 frcs., Jugo-
sláviában 400 dinár, Német-Ausztriában
200.000 o. K, Romániában 400 lei, Német-
Ausztriában egyes szám ára 2000 o. kor.

Egy v. banktitkár lázadozása öreg bankvezérek ellen Atyai jótanácsok Walkó kegyelmes úrnak

Walkó afférje a bankvezérekkel még mindig élénken foglalkoztatja a közönséget. S noha hivatalos helyről szépitik, tompítják azt, ami történt, a közvélemény nem tud napirendre térni fölötte. A kereskedelmi miniszter ur meg-szólalt, ez már magában véve is izgató szenzá-ció. Ő ugyanis angyali tájékozatlanságát és a rábizott ügyekhez való hozzá nem értését azzal szokta leplezni, hogy nem beszél. A kereskedelem, az ipar, a közlekedés fölfordulhat tőle (las-sacska föl is fordul), neki ehhez szava nin-csen. Disztingvált, előkelő férfi. Szorgos tu-datlanságát kínos gondossággal leplezi. De, ha egyszer megszólal...

Nem tehet róla. A fiatalság beidegzett szoká-sait nehezen tudja levetkőzni a felnőtt. Vagy tizenhat esztendővel ezelőtt udvariasan meg-hajolt és bevitte a névjegyet báró Beck Mar-cellhez. Csöndes, mosolygó, tulajdvarias fiatal-ember volt akkor és nagyjából az is maradt. Ké-nyeztetették. Az Eszkomptbank szerény íróasztá-lától a minisztériumba került, ahonnan, mint-hogy az édesapja egy kitűnő gyerekszobában idegen nyelvekre taníttatta, kiküldözgették ke-reskedelmi szerződést tárgyalni. Még Ferenc József idejében történt ez s így érthető, ha az ily „fontos” tárgyalásoknál nem volt egyéb bokros teendő, mint pompásan és fegyelmezet-ten hallgatni. Hej, nem volt ember a mon-archiában, még Ferenc József idejében se, pe-dig azok szép idők voltak, aki olyan magyar mágnásmódra tudott hallgatni, mint a szerény budai tírják-családból származó Walkó.

Most megszólalt, sőt véleményét nyilvánított, sőt — sőt izgatott volt. Mentenünk kell őt, a kiváló, ritka kellemű férfit. Koronatanuk mondják, hogy ideiglenes pénzügyminiszter ko-rában, kikunyerálva a bankvezérektől az ismert aranykorona-előleget, elfelejtette közölni ve-lük, hogy a magas kormány ezenfelül még a részvények öt százalékát is le akarja húzni kieszerzett bőrükről. *Elfelejtette.* Emberi dolog. Menteni kell érte, entschieden.

Tessék elképzelni, tizenhat esztendővel ezelőtt még udvarias hajlongások közben névjegyeket adott át hatalmas vezérigazgatójának, hosszú időn át példás hallgatásba burkolózva, kereskedelmi szerződést tárgyalt s most ezek-ben az undok, mozgalmas „történelmi” időkben két miniszteri tárcát kellett viselnie. Engedelmet kérünk, de ily roppant feladat még Wekerlét is kivetette volna a kontenanszból. Ki csodál-kozhattik tehát azon, hogy a tulfinomult Walkó besietve Korányi szobájába, hogy feledékeny-ségének rossz következményeit elhárítsa a meg-egyezés útjából, kissé elragadtatta magát? A mindenkor egyedül snájdig, de legalább nyíltan becsületes és föntartás nélkül áldozat-kész *Krausz* Simon, a keménykötésű *Eber*, az ősz *Ullmann* és *Weiss* Fülöp, a finom, ötlete-sen okos *Kónyi* Hugó s az arisztokrata *Beck* Marcell nem deferáltak neki azon-nyomban, Beck Marcell nem vette át tőle a vizitkártyát, tehát dühös lett. Érthető. És men-

tendő. Képzeldék csak el, egy férfi, aki a mai nehéz viszonyok között enyhe ellenkezésre talál egy oly kötelezettség plaszirozásánál, amit a klerikális Magyarország kormánya önként vállalt a cseh-zsidó textildinasztia nagynevű szeniorjával, miszter Strakoschsal szemben. Anélkül, hogy miszter Strakosch ezt kérte volna, mert miszter Strakoschnak, engedelmet kérünk, sokkal több esze van, semhogy ily badarságot kérjen.

Az ügynek azonban ez enyhe személyes és mulatságos oldalán túl van egy komoly része is. Ausztria kormánya még távolról sem tartott ennyire a kölcsönprogramm megvalósí-tása terén, mint mi és Staatskanzler Seipel, a legeuropéerebb európeerek egyike, elismert zseni és hallatlan ügyességű államférfi, fel-öltve legszebb cingulusát, elsietett az Angol-Osztrák Bank azóta megboldogult vezéréhez, *Rosenberg* Vilmoshoz és az önfeláldozó *Rosen-berg* e peretől fogva *kormányfelkérésre dik-tálta Ausztria pénzügyi politikáját.* Seipel, Grünberger, Kienböck csak szerényen *prokurát jegyezték* azokra a javaslatokra, amiket a leg-ökösabb, legzsénialisabb s legáldozatkészebb osztrák hazafiak egyike, *Rosenberg* Vilmos szerkesztett és aláírt. Ki mert volna ott elő-legről tárgyalni, részvényváltságot diktálni, devizapolitikát inaugurálni, a kritikus idők-ben, *Rosenberg* Vilmos és a többi *Rosenberg*ek és Vilmosok nélkül. Senki. *Ausztriában nem akadt férfi,* alkinek századrész bátorsága lett volna, mint egy *Kállay*nak, egy *Nagyatádi*nak, *Walkónak* és derék, jövevény, ibolyaszerény *Korányinak.*

Eber nyilatkozatában olvassuk, hogy már évek óta meghallgatják a mindenkori kor-mányok a magyar bankvezéreket, de soha még egyetlen javaslatukat nem teljesítették. *Hová jutottunk ezzel a módszerrel,* azt mindenki tudja. De ez a leleplezés még ezenfelül is *haj-mecresztő.* Kormányférfiaink ujabban, hogy bizalmat keltsenek a külföldi kölcsön iránt, folyton Ausztriára hivatkoznak. De *nem ta-nulnak Ausztriától semmit.* Fogadást aján-lunk: hatvan percentje annak a pártnak, amelyre a kormány kevély és dermesztően kártékony pénzügyi gazdálkodását alapítja, *még soha életében nem volt Bécsben.* Hetven percentje nem tudja, hogy odaát volt egy *Rosenberg* Vilmos, *akinek az egész nagy kivitel köszönhető,* aki nem türt kritikát és ellent-mondást. Joga volt hozzá, mert soha hibát nem csinált.

Magyarok, eszméljete! Eszméljen a magyar kormány, amelynek csupa derék, fáradhatat-lan, jóhiszemű tagja van. Eszméljen és kérjen bocsánatot a megsértett *Rosenberg*ektől, mert az osztrák *Rosenberg*hez fogható nálunk is van egy-kettő. Eszméljen, kérje meg a *Rosen-bergeket,* hogy próbálják a szörnyű hibákat reparálni és az egész nagy művet felépíteni. *Talán még nem késő.*

Walkónak pedig azt tanácsoljuk, ha legköze-lebb Bécsbe megy, ahol, ugyebár, sok szép, finom, nívós napot töltött, kérdezze meg az első schaffnert, vajjon a bécsi villamos *fenn-állása óta* állt-e meg egybűt, mint hivatalo-san kicsülpözött megállóhelyen. Ha a választ megkapta, ebből az egy életjelenségből, ami véletlenül szorosan tárcája körébe esik, vonja le a konzekvenciákat. Jöjjön vissza Buda-pestre, keresse meg a magyar *Rosenberg*et és zárandokoljon el hozzá, büszke, derék, jó-hiszemű minisztértársaival együtt. Az ébredő *Rakovszkyt,* a klerikális *Vass* Józsefet és *Nagyatádi* bátyámuramat is beleértve. Talán ... talán még lehet segíteni. R. L.

Madarassy-Beck Marcell báró

Régi magyar bankár dinasztianak a sarja. Ez a dinasztia, hogy a Góthai Almanach kife-jezésével éljünk, „ebenbürtig” Európa legelő-kelőbb bankár dinasztiaival. Hogy aktivitását szűkebb határok között kezdte meg félszázad-dal ezelőtt, ez csak fokozza bámulatunkat a nagy sikerek láttára, melyeket elérték. A Ho-henzollern dinasztia a brandenburgi örgróf-ságból indult el hódító útjára és a szerény kez-det mindenkor büszkeséggé vált azoknak, akik a porosz trónusról igazgatták Németország sorsát.

Madarassy-Beck Marcell báró formailag is átvette az utóbbi napokban a Magyar Leszá-mítoló Bank kormányzását. Formailag is, mert hiszen a valóságban már jó idő óta az ő irá-nyító ereje érvényesült az intézet vezetésében. Atyja, *Madarassy-Beck* Miksa báró mellett, akit magas korára való tekintettel tehermente-síteni kellett az elnökség legnehezebb teendői alól, ott állott fia *Marcell* báró, aki a hatalmas intézet igazgatókarának volt vezére és meg-osztotta atyjával a nagy horderejű pénzügyi problémák terheit. Mi sem természetesebb, minthogy atyja halála után az intézet igaz-gatóságának bizalma *Madarassy-Beck* Marcell bárót ültette be a bank elnöki székébe, hogy ezzel nemcsak az eddigi szellem folytonosságát biz-tosítsa, de avatott kezekben is lássa az intézet legfőbb vezetését.

A gánecszkodók, a mindenütt kritizálók aj-kán fanyar mosoly jelentkezett, mikor *Mada-rassy-Beck* Marcell báró trónfoglalásának hí-rét vették. Mindenki tudta, hogy *Madarassy-Beck* Miksa báró örökét csak *Madarassy-Beck* Marcell báró veheti át. Ezt befejezett ténynek vették, mert tudták, hogy az apának egyetlen méltó örököse a fia, aki évtizedekig vett részt a bank igazgatásában és osztozott az apa sike-rében. És a gánecszkodók mégis olyan arcot vágtak, mintha ez a nagy jelentőségű gazda-sági esemény váratlanul érte volna őket. Ők maguk jóslták meg az eseményt, s ahelyett, hogy örvendtek volna jóstehetségük sikerén, a csalódottak fanyarkodásával vettek tudomást *Madarassy-Beck* Marcell bárónak elnökké való kinevezéséről. Ezt a bekövetkezendő eseményt nem volt nehéz megjósolni, hiszen minden amellet szökött, hogy az elnöki állást nem fog-lalhatja el más, mint *Madarassy-Beck* Marcell báró. Így hozta ezt magával a bank konzerva-tivizmusa, mely az apa szellemét a fiuban látta folytatódni, de így hozta ezt magával az a másik fontos körülmény is, hogy ennek a szel-lemnnek alig van méltóbb reprezentánsa mint *Madarassy-Beck* Marcell báró.

Meg kell értenünk az intézet konzervativiz-musát. Őt évtizeddel ezelőtt *Malvieux* francia bankár banküzletet nyitott Budapesten és ebből a magánbankházból fejlődött a mai hatalmas pénzüintézet, mely a magyar arisztokrácia és a magyar középneemesség bizalmának letétemé-nyese. A „bodenfesti” tőke bizalmából lett ily hatalmas a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bank és a földbirtokosság mindenkor konzerva-tív volt. A föld hozza ezt magával és természet-szerű, hogy ez a konzervativizmus érvényesül a konzervatívek pénzüintézetének minden ténykedésé-

ben. És mert konzervativizmus és szolidaritás nemcsak rokon fogalmak, de egyértékű erőnyek is egy nagy pénzintézet életében, a konzervativizmus megadta az intézet belső értékének is legfőbb jellegzetességét.

Es ami az intézetet jellemzi, az lesz karakterisztikája az intézet új elnökének is. A Madarassy-Beck Marcell báró egyéniségében szinte megdermedve látjuk azokat a tiszteletre és becsülésre méltó erőnyeket, amelyek bankját az ország egyik legnépszerűbb pénzintézetévé tették. Egyéniségében sok az arisztokratikus vonás, de ez az arisztokratizmus nem a jog, nem az exkluzivitás megnyilatkozása, hanem az ember belső értékének rendíthetetlen tudata. Ez az öntudatosság nem emel választó falat ember és ember közé, sőt közelebb hoz hozzá mindenkit, aki szereti az értékeset. És Madarassy-Beck Marcell báró mellett érezzük, hogy egy rendkívüli egyéniség varázsa, egy tufinomult lélek „radioaktivitása” hatása alá kerültünk, ami nemcsak a bankár-világban, de a társadalmi életben is előkelő pozíciót biztosít neki.

A Lloyd Bank Részvénytársaság március 31-én tartotta harmadik évi rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóság összes javaslatai egyhangulag elfogadtak. Ennek megfelelően a közgyűlés úgy határozott, hogy a kimutatott 3,823.889.210 korona 13 fillér tiszta nyereségből folyó évi április 1-től kezdődőleg az 1923. üzletévre részvényenként négyszáz takarékkorona osztalék fizetessék és 235.452.401 korona 13 fillér a következő üzletév számlájára vitessék elő. A szelvénybaváltás az intézet főpénztáránál köznapokon d. u. 4-6 óra között eszközölhető.

A Magyar Leszámlító és Pénzváltó Bank igazgatósága Madarassy-Beck Marcell báró vezérigazgatót elnökké választotta és Bun József ügyvezető igazgatót vezérigazgató-helyettesévé nevezte ki. Továbbá megállapította az igazgatóság az 1923. év zárszámadásait. A mérleg- és a veszteség-nyereség-számla 10.748.590.875.62 bruttó-nyereséggel zárult, mely összeggel szemben a fizetések, költségek és adók 5.782.196.885.75 K-t tesznek ki, úgy hogy a tiszta nyereség 4.966.393.989.87 K. Az igazgatóság az április 12-re egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy 4 milliárd korona, azaz részvényenként 2000 korona osztalék (az 1922. évi 120-koronával szemben) fizetessék ki, 250 millió korona a tartalékalap javára, 100 millió kor. a nyugdíjalap és 100 millió kor. a Madarassy-Beck Miksa báró segélyalap javára fordíttassék, míg a fennmaradó 24.364.607.71 K az 1924. üzletévre vitessék elő.

„PYRAMIS”

Magyar földbirtokosok és földbérlők kereskedelmi részvénytársasága

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 26. sz.

Részvénytőke 1.500.000.000 korona.

Bankosztály. Gabonaosztály.

Liszt-, vetőmag-, mezőgazdasági gép-, műtrágya-, erőtakarmany-, műszaki és biztosítási osztály.

A Futura az állami lisztellátás megszűnése után is foglalkozik gabonaüzletekkel

A Hombár megszüntetése következtében a tisztviselők tíz százalékát elbocsájtják — A Futura a köztisztviselői ellátásból megmaradt lisztfeleslegeket árverésre bocsátja

Az állami lisztellátás megszüntetése a Futura üzleti tevékenységében lényeges változást idézett elő. Április elsejével megszűnt az állami lisztellátás és ugyanezzel egy időben megkezdte a Futura leányágaként működött Hombár felszámolását is, ami hosszabb időt vesz igénybe, mert az állam és a Futura között fennállott hosszabb üzleti kapcsolat végleges likvidálásáról van szó. Ugy tudjuk, hogy az állami lisztellátásból megmaradt nagyobb mennyiségű lisztet a Futura árverésre bocsátja és ez alkalomra a szokásos módon meghívja a hazai liszt- és gabonakereskedelmi érdekeltségeket. Tulságos nagy feles készletei már nincsenek a Futurának, mert az állami ellátás megszűnésének hírére már hónapokkal ezelőtt mérsékelte a gabonavásárlásait és különösen a legutóbbi időben már csak a legszükségesebb napikészletek beszerzésére szorítkozott.

Az állami lisztellátás megszüntetésétől függetlenül azonban a Futura gabonaosztályát továbbra is fentartja és mint magánkereskedelmi vállalat a jövőben is foglalkozni akar gabonaüzletekkel, természetesen az eddigiekkel szemben lényegesen megcsökkentett keretekben. Az állami megbízatás, melyet a Futura eddig gyakorolt, megszűnik és ezzel egy időben megszűnnek azok az anyagi kedvezések is, melyeket a Futura eddig élvezett az államtól. Bármennyire szépítgetik is a dolgot, a Futura üzleti sikere és vagyoni eredménye soha sem tudott volna odáig fejlődni, ahol jelenleg áll, ha az állam nem állt volna évek óta a Futura háttá mögött és nem igyekezett volna a Futurát olyan privilégiumos előnyökhöz juttatni, amelynekhez közönséges privát cég vagy magánember sosem juthatott volna. De a privátkereskedelem nem irigyli a Futurától azokat a dus eredményeket, melyeket az elmúlt négy esztendőn át élvezett a kurzus nagylelkűségéből. Senki sem irigyli ezeket, csak éppen örömmel ad kifejezést afelett, hogy a szabadkereskedelemre való visszatérés nagy és hatásos szelektója a Futura intézményét is visszahozta oda, ahol a többi tisztességes kereskedő és üzletember küzdöknek, kínlódnak és ha van hozzá elég önérejük és élelmességük: hát valahogyan boldogulnak is. Örülni lehet annak, hogy megszűnik végre az állami privilégizálás aranykorszaka, mely egyes szerencséseknek megteremtette a maguk konjunktúrális aranyait, amíg az állami kedvezésekből kirekesztett nagy tömegeknek legjobban esetben is csak az inflációs papírkorona-özönből juthatott annyi amennyi.

Egyébként megkérdeztük a Futuránál, hogy az állami gabona- és lisztüzlet megszüntetését milyen új tevékenységi körrel szándékozik

pótolni a Futura? Kérdéseinkre a következő választ kaptuk:

— Szó sincs róla, mintha az állami lisztellátás megszüntetése a Futura tevékenységében zökkenést vagy éppen lényegesebb redukción idézne elő. A Futura mint az államtól teljesen független, önálló vállalat továbbra is működni fog. Az igaz, hogy a Hombár megszűnése jelent bizonyos üzemszűkítést, ez azonban magát az anyavállalatot nem érinti lényegesen, mert hiszen a magánkereskedelem terén óriási tér áll előttünk, melyet a Futura be akar tölteni a jövőben. Itt van például a gyapjuosztály, amelyet sikerült az évek során teljesen kiépíteni. A gyapju összegyűjtését és részben a külföldön, részben pedig a belföldön való elhelyezését folytatni fogjuk a jövőben is. Említésre méltó ezután a szövetségosztályunk működése is, mely a kész szövetet igyekszik megfelelő keretek között értékesíteni.

— Változatlanul fennmarad továbbra a Futura papirosztálya is, amely altruisztikus alapon igyekszik továbbra is ellátni a sajtót a viszonyokhoz képest olcsó papirossal. A terményszámla szintén tovább fog működni és a szűkség szerint mindenféle mezőgazdasági termény értékesítésével foglalkozik, természetesen buzával is. A tőzsdeosztályunkat egyre bővítjük. Egyelőre ugyan csupán árutőzsdei megbízásokat vállaltunk, de nemes kizárva, hogy a jövőben az értéktőzsdei megbízásokat is bevezetjük üzleti tevékenységünkbe.

— A közvélemény eddig helytelenül ítélte meg a Futura szerepét és az egész intézményt úgy állította be, mint amely vállalat tisztán az állam jóvoltából tartja fenn magát. Ez merőben helytelen felfogás, mert mi is éppen olyan privát kereskedők vagyunk, mint bármelyik más üzleti vállalat. Nekünk az államhoz eddig annyiban volt közünk, hogy az ellátatlanok lisztkiutalását az állam rajtunk keresztül bonyolította le. Ez lényegében a Futura függetlenségét és önállóságát semmiben sem érintette. A jövőben azonban már ez sem lesz és így ezután még inkább nem mondhatják reánk az avatatlanok, hogy mi az állam támogatásából élünk.

Intimitások a tőzsdéről

A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete estélyén elmondta: RÁCZ GÉZA

(Folytatás.)

IV.

Ha szilárd a tőzsde, ha a kurzusok szép, egyenletes tempóban haladnak felfelé, akkor a rózsás fülcéskékbe vándorolnak azok a különböző kisebb-nagyobb butonok is, amelyekkel a lanyhaság napjaiban koketální is csak diszkrét formában mert önagysága, amikor t. i. az ékszerésznek éppen „rendezés alatt” álló kirakata előtt elhaladt. A kirakatrendezés után persze felment a fülbevaló ára, szerencsére azonban ezt is ellensúlyozta a későbbi hossz, amely a fülbevalóhoz juttatta önagyságát.

A kirakatok, sajnos, elég gyakran állanak rendezés alatt, az ezeket ellensúlyozó hosszmozgalmak tehát egyenesen nélkülözhetetlenek lennének, úgy hogy nekem is lenne egy szerény indítványom: Jó lenne mindig olyankor, amikor a tőzsdén a kontremín akarja átvenni az uralmat, a táblákra nagy betűkkel kiírni: Árfolyamtábla rendezés alatt! Hátha felfelé emelnék tőle az árfolyamok...

Mint újságíró ember bizonyos mértékben sértve érezhetném ugyan magam a hossz által, mert ilyen napokon csak az árfolyamok áttanulmányozása után olvassák el a riportjaimat, de én egy cseppet sem érzem magam megsértve, ha magas árfolyamok kerülnek a táblára. Erős a meggyőződéseim ugyanis, hogy a tőzsdei hossz szociális szempontból igen nagy jelentőségű, akármilyen furesán hangzik is ez a kijelentésem. Több mint ötezer tagja van ugyanis ma már a tőzsdének és ez az ötezer tőzsdetag 25-30 ezer vagy talán ennél is több tisztviselőt ad kegyeret. Sok-sok ezer család existenciája van tehát összefüggésben a tőzsde üzletmenetével, arról nem is szólván, hogy a volt köztisztviselők ezrei szintén a tőzsdén elhelyezkedést találni. Köztudomású dolog az is, hogy a nyugdíjasoknak egy nagy része is csak úgy tudja magát és családját eltartani, hogy

a régi jóidőkből megmaradt értékes tárgyakat eladva, jó tőzsdénél kosztoltatni tudják a kapott összegeket, mert nyugdíjuk nem lenne elég a megélhetésre. Ha nincs jó tőzsde, pang minden.

Ezt önök tudják legjobban. Pang az ipar, pang a kereskedelem. Mert hiába akarják ennek az ellenkezőjét velünk elhitetni azok, akik a tőzsdének ellenségei, ma minden a tőzsdével van összefüggésben. Hiszen ma már azok a körök is összeköttetést keresnek a tőzsdével, amelyek eddig távol tartották magukat, mert a tőzsde ma már ezek előtt sem a játék fogalmát, hanem a pénz konzerválásának lehetőségét jelenti.

Sok százezer existencia részére jelent tehát jobb megélhetési lehetőséget a jó tőzsde és a nagy forgalom, amelyek azokban a bizonyos külső vonatkozásokban is más képet adnak a tőzsdének. Tapasztalhattuk például elégszer, hogy amikor a kontremín betör (máig sem értem, miért nem büntetik ezt a betörést), a gyanus árfolyambemondások miatt van a legtöbb vita a tőzsde termében és az árjegyzőbizottság ülésén. Ilyenkor, a lanyhaság napjaiban, szünetelnek az álhírtérjesztők, ezzel is dokumentálván, hogy a hausse magától nő, magától izmosodik, a kontremín ellenben csak mesterséges álhírekkel tud ideig-óráig sikert biztosítani a spekuláció műveleteinek.

Ilyenkor foglalkoznak legtöbbször azokkal a reformproblémákkal, amelyek egyáltalában nem népszerűek a tőzsde közönsége előtt és ilyenkor olvassák legszorgalmasabban, kiket tiltottak ki a tőzsdéről? A közel-múltban több tőzsdetagot küldött különböző címen néhány heti szabadságra a tanács, de ha figyelembe vesszük, hogy mennyi tagja van a tőzsdének, aránylag lényegtelen a kitiltottak száma. Ez pedig szintén eklatáns bizonyítéka annak, hogy bár a tagok közül több mint háromezer csak egy-két év óta tagja a tőzsdének, az új tagok, akik közül igen sokan azelőtt nagyon előkelő pozíciót töltöttek be más téren, szintén tudatában vannak azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket a tagság ró rájuk. Ez pedig határozottan ellensúlyozza azt, hogy olyanok is kerültek be a tőzsdére, akiket nem nagyon szívesen látnak a tagok a maguk körében. A Huszár-féle akció idejéből is maradt ugyan néhány olyan ember a tőzsdén, aki

láthatatlanná válik akkor, ha a zárlat után, amikor az üzleteket be kell jelenteni, nem az ő javára alakulnak az árfolyamok, a tagok kilencvenkilenc százaléka azonban, hála istennek, tudja, mit jelent a szó-tartás.

Ilyenkor, a lanyhaság napjaiban, követelik legtöbbször, hogy nem kell megengedni új részvények bevezetését, mert ezek rontják az árfolyamokat és ilyenkor tűnik fel, milyen jól megy a fényképezésnek. Hetenkint százával helyezik el ugyanis a tőzsde falain azokat a fényképeket, amelyekről a tagsáért jelentkezők próbálnak ránc mosolyogni.

Ilyenkor tűnik fel, hogy milyen szűk a folyosó és hogy unaloműzés címén mennyi cigarettát fogyasztanak az emberek. Ha azonban szilárd a tőzsde, istenen, ha szilárd a tőzsde, akkor szó sincs ezekről a dolgokról. Akkor már féltizenegy előtt zsufolva van a tőzsde, az emberek rohannak be a terembe, ahol „veszek a közepén” kiáltás hallatszik minden sarokból. Akkor engem sem állítanak meg minden pillanatban ezzel a kérdéssel:

— Szerkesztő ur, mi a tipp?

— Vegyek-e vagy adjak? Tartsam-e vagy ne a papirost? Nehéz dolog ugyanis erre felelni, de én udvarias ember vagyok, hölgyeim és uraim, és válaszok erre is. Sürgős elfoglaltságomra való hivatkozással azonban csak előre elkészített cédulákon, amelyekre (minden vessző nélkül) ez van felírva: „Venni nem jó adni”. Ennél a kijelentésnél ugyanis, felelősségrevonás esetén, egyáltalában nincs rizikó, mert ha felmennek a papírok, azt mondom: Ugye hogy megmondtam: Venni!... Nem jó adni!... Ha ellenben lanyhább az irányzat, joggal hivatkozhatom arra, hogy szintén előre megmondtam: Venni nem!... Jó adni!...

Ha szilárd a tőzsde, akkor vidámképűek és, pillanatnyilag legalább, gondoktól mentesek az emberek. Sőt kasszanapokon, amikor a tőzsde terme tele van a cégek kasszaügyleit lebonyolító szebbnél-szebb kisasszonyokkal, a nőien urak... (a nősekről nem nyilatkozom, nehogy a mai est programja a széksorok között egy rendkívüli számmal szaporodjék... A nőien urak nagyban udvarolnak a csinos kisasszonyoknak...

(Folytatjuk.)

Megkonditották a takarékkorona fölött a lélekharangot

A takarékkoronának nincsen sem belértéke, sem fedezete, sem vásárló ereje — Miért rendült meg a bizalom a pénztárjegyek iránt? — Hofman Gusztáv: A takarékkorona a tőzsdén irreális spekulációt jelent

A Magyar Közgazdasági Társaság vita ciklusa igazolta A Pénzvilág állásfoglalását

Február 20-án jelent meg a takarékkoronáról szóló rendelet a *A Pénzvilág* közvetlenül a rendelet kibocsátása után a legélesebben foglalt állást az új pénzügyi fikció ellen, amellyel szemben felvonultatta a gyakorlat szakembereinek elítélő véleményét és azóta szinte szállóigévé vált a takarékkoronáról mondott megállapításunk: „Van — de nincs”. A röpké mondat atyja tulajdonképpen Claude Terrasse, de teljes mértékben ráillik a takarékkoronára, amely körül most a Magyar Közgazdasági Társaságban rendkívül érdekes vita zajlott le. Amikor a vita záróciklusát közvetlen tudósítás alapján méltatjuk, elégtétellel szögezzük le, hogy *A Pénzvilág* állásfoglalását, kritikai szempontjait a főlsszólalók teljes mértékben honorálták s most már csak rövid idő kérdése, mikor vonul ki a közgazdasági élet terminológiájából a takarékkorona, amely az ezer nehézséggel küzdő magyar pénzügyi piacot újabb és még kellemetlenebb helyzetbe sodorta.

A Magyar Közgazdasági Társaság vitaciklusának első szónoka Hegedűs Vilmos volt. Közel egy évig tartottak — mondotta — a valorizáció kérdésének különböző beállításokban, különböző módszerek ajánlása mellett, különböző ankéteken folytatott tárgyalásai. A valorizáció gondolatának megvalósítását tűzte ki a február 20-án életbeléptetett rendelet, amely a takarékkorona intézményének rendszeresítésével azt a célt akarta megoldani, hogy valorizációs eszközt bocsásson a gazdasági élet rendelkezésére és kiküszöbölje mindazokat a hátrányokat, amelyek a pénz elértéktelenedésének és a jegyintézet hiteleknek velejáró szimptomái voltak. A takarékkoronára azonban bevezetése után egy más feladat is hárult, amely hatásában sokkal fontosabb s egyben kellemetlenebb is volt magánál a valorizáció eszméjénél. Ez a második feladat, amelyet a takarékkorona talán a rendelet kibocsátójának intenciója ellen is jelent, az értékmérő. Ebben a szerepében a takarékkorona sok és súlyos hátrányt rejt magában. Elméleti szempontból nézve előttünk van egy számítási egység, melyet a közgazdasági élet kisebb-nagyobb megrázkódtatásokkal elfogad. A számolási egységnek kezd pénzszerpe lenni és ebben mutatkozik a legszembetűnőbb hátrány. Azáltal, hogy a takarékkoronában fizetési eszközfele van, kialakul egy olyan pénzfaj, amelynek nincsen sem belértéke, sem fedezete vagy vásárlóereje, mert hiszen a takarékkorona vásárlóereje nem más, mint a bécsi és zürichi tőzsdén át arbitrált dollárnak a hazai viszonyokra áttitelt vásárlóképesége. A takarékkorona intézményének fő célja volt egy fix számolási egység létesítése, ezt az egységet azonban a takarékkoronában nem találjuk meg. Önkényesen kiragadott példákkal igazolható, hogy a takarékkorona egy irányban sem alkalmazkodik a fix és meglevő pénzértékhez és korántsem az a biztos számolási alap, amelyet a rendelet tervezői kidolgoztak. Ha összehasonlítjuk a takarékkorona értékváltozását a bécsi valutaárfolyamokon arbitrált zürichi jegyzésekkel február 27-ike és március 27-ike között, akkor kiderül, hogy míg a bécsi jegyzés 17%-kal csökkent, a takarékkorona 18%-kal emelkedett. Az utolsó héten a bécsi—zürichi arbitrázs értéke 4%-kal emelkedett, amíg a takarékkorona 6%-kal csökkent. A Bécsen keresztül arbitrált zürichi jegyzés volt a magyar korona megállapításának egyik legmegbízhatóbb jelzőszáma, viszont ha a dollár magánforgalmát hasonlítjuk össze a takarékkorona jegyzésével, a dollár 9%-ot vesztett, a takarékkorona pedig csak 3%-ot emelkedett.

Vagy kosztba adni, vagy zsebben tartani!

Ha a takarékkorona a pénz szerepét játssza a hazai gazdasági életben, föltétlenül összeköttetésben kell állania a hazai pénznem vásárló erejével: ezzel pedig összeköttetése nincsen és legfeljebb a két tőzsdén arbitrált dollárnak külföldi vásárló erejével áll biza összefüggésben. Ami pedig a gyakorlati szempontot illeti, meg kell állapítani, hogy a takarékkorona nem létező valami, hanem pusztán fikció. Azok a pénztárjegyek, amelyeket a Lloyd-bank és néhány más intézet kibocsátott, kézzel foghatók ugyan, de mégsem örvendenek olyan forgalomnak, mint amilyen megfelelne a takarékkorona jelentőségének, már t. i. amilyen fontosságot a rendelet tervezői tulajdonítottak neki. A takarékkorona iránt meglehetősen kevés a bizalom, mivel ezt a nem egzisztáló és csak pénztárjegyekben mutatkozó eszközt addig vásárolták szívesen, míg a takarékkorona

árfolyama fölfelé ment, mikor azonban lefelé hajló tendenciát kezdett mutatni, a bizalom egyre szélesebb körökben csökkent iránta. Nem is esoda: két héttel ezelőtti 118-on állott, most pedig 111-en. Jobb lett volna tehát a takarékkoronába fektetett összeget kosztba adni, vagy aki nem adta, inkább zsebében tarthatta volna. Igaz ugyan, hogy a bankközi, nagykereskedelmi, nagyipari forgalomban a takarékkorona úgy ahogy megállta a helyét, mert itt java-részt könyvvügyletek elvégzéséről volt szó, azonban a kiskereskedelemben esődot mondott. Ha a nagykereskedő a detailistának takarékkoronában számolja el az árut, hogyan adhatja tovább a kiskereskedő takarékkoronában, hogyan képzelhető el, hogy a kiskereskedő a maga többnyire primitív és szűkebb látókörű ismereteivel az árukat nyomlomban takarékkoronára számolja át és hogyan képzelhető el a takarékkorona szerepe a közvetlen fogyasztói forgalomban, különösen a vidéken, mert ott a meglevő nehézségekhez hozzájárul még az átutalás bonyodal-massága. A vidéki kereskedő Budapestre szóló árutartozásait postatakarékpénztári átutalással egyenlítheti ki, más módja alig van...

Főlkiáltások: Miért nem az ottani bankoknál?

— Legyen szabad arra hivatkoznom, hogy Magyarország közeli háromezzer községében nincsen bank, de ha a postatakarékpénztár átutalása, mondjuk, tíz nap alatt megérkezik is Budapestre, a közbeeső idő alatt a takarékkorona értékében eltérő áll be, amire a feladónak, tegyük föl terhére mutatózó differenciát, újra postára kell tennie és még mindig nem tudhatja, végleg elintézte-e ügyét, vagy nem kelle-e még egy fennmaradó különbözetet kiegyenlítenie? Másfél hónap múlt el a takarékkorona-rendelet életbeléptetése óta és még mindig nem látjuk tisztán a helyzetet, úgy hogy sajnálattal kell megállapítani, hogy a papirkoronáról az aranykoronára vezető átmenet eddig is súlyos megrázkódtatásokkal járt és járhat is még. Egyetlen reményünk, hogy az átmenet már nem tart sokáig.

„A boszorkányokról, amelyek nincsenek...”

Matlekovits Sándor: A takarékkoronának a gyakorlati életben való alkalmazását, mint közvetlen fejleményt, a rendelet nem kontemplálta. Sok vitás kérdés marad fenn, például az, hogy egyáltalában szabad-e praktikusan alkalmazni, mert nézetem szerint ez tisztára jogi kérdés. Miután a takarékkorona csak speciális célokat szolgál, különösen az állam jegyintézet hitelműveleteinek szempontjából, kérdés, hogy a mindennapi életben előforduló ügyleteknél szabad-e takarékkoronát egyáltalán alkalmazni, aminthogy vitás az is, lehet-e kamatozó pénztári utalványokat takarékkoronában kibocsátani vagy szabad-e szállítási határidős ügyleteket takarékkoronában megállapítani?

Vágó József: Mikor csak pár hét választ el attól, hogy a takarékkorona végleg eltűnjön a közgazdasági életből, föl kell vetnünk a kérdést, érdemes-e a probléma gyakorlati oldalával foglalkozni. Azok, akik a takarékkoronától el vannak ragadtatva, azért ujjonganak, mert sikerült a koronát stabilizálni, holott az a kérdés, hogy a takarékkorona eredményezte-e ezt a stabilizációt vagy sem? Ami jó van benne, az az egy, hogy kevesebb valorizációs hitelt vesznek igénybe és hogy a bankjegyszaporulat lényegesen hanyatlott. Ez volt az, ami a kilátásba helyezett külföldi kölcsön mellett hozzájárult a korona stabilizációjához. A takarékkorona azonban lehet hű tükre a vásárló erőnek, mert vagy drágul a takarékkorona is és akkor nincsen stabilizáció, vagy van stabilizáció, akkor viszont a korona vásárló erejétől eltérően kell viszonyba hozni a valódi koronával. Tekintettel a takarékkorona hátralevő rövid szerepére, csak az lehet az elvünk, hogy „De strigis, quae non sunt...”

Matlekovics Sándor: Hogy a takarékkoronának van-e stabilizáló hatása, mindenesetre oly kérdés,

amellyel a társaságnak érdemes foglalkozni. Az a konkluzió, hogy a kérdés nem időszzerű, csak akkor fog bevalni, ha a szandási törvényt végrehajtották. Én nem vagyok olyan optimista, hogy ezt rövid határidőre várjam, úgy hiszem, hogy az átmeneti időre is célszerű volt valamit csinálni s a társaság komoly megfontolással tűzte ki erről a kérdéssről a vitát.

A XVII. század állandó értékű fizetési eszköze

Naményi Ernő: Gusztáv Kassel-nek a pénzérték megszilárdítására vonatkozó tanulmányában foglaltatik az a tanács, hogy ha a kormányzat a pénz stabilizációját akarja, előbb tudnia kell, hogy mit akar és azután ezt az akaratot át kell vinni a köz-tudatba, hogy a bizalmat akciójához megteremtse. A kormányzat ez ellen a bölcs tanács ellen vétett, amikor a takarékkoronát létrehozta, holott a valorizációt megoldhatta volna takarékkorona nélkül is. Teorétikus megvilágítás nélkül is megoldhatatlannak bizonyult a takarékkorona problémája. Az előadók megállapítása szerint a takarékkorona számolási pénz. Mit jelent ez? Ha pénzünk, illetőleg pénzünk szurrogátuma nem tölti be eredeti funkcióját, akkor a hitel- és gazdasági életnek egy olyan eszközzel kellett volna gondoskodnia, amely több-kevesebb állandósággal bíró értékmérő szerepét töltheti be. A takarékkoronának az lett volna hivatása, hogy erre a feladatra vállalkozzék. Történelmi példával lehetne ezt a hivatást igazolni. A XVI. és XVII. században, amidőn oly zavaros pénzügyi viszonyok voltak, mint ma és midőn az akkori pénzügyi viszonyok sejtelmük sem volt arról, hogy mit produkál a XX. század, a kereskedők, — mert csak a kereskedelmi forgalomban találkoztunk pénzügyi intézkedésekkel — igyekeztek olyan eszközt teremteni, amelyekkel állandó értékű fizetési módot statulálhattak. A Rialto bankárjai 1687-ben adták ki ezt a „banco”-pénzt és példájukat követték hamarosan Amsterdam, Nürnberg stb. kereskedői. Ezek a bankó-pénzek soha forgalomban nem voltak, hanem csak az üzletek megkötésénél egyik vásártól a másikig terjedő időn belül szerepeltek; értéküket úgy határozták meg, hogy egy bizonyos mennyiségű és minőségű ezüstöt vettek számításuk alapjául. És így a pontosan meghatározott finomságú ezüstben megteremtették az üzletkötés alapjául szolgáló értékegységet, amelyben egy európai kereskedő sem kételkedett.

De hogy állunk a takarékkorona alapjával? Az 1/67.573 dollárt, mint számot egy rendelet sem fektette le. Amint hogy a takarékkorona mineműsége sincsen meghatározva. Ha igaz a francia közmondás: „Ce qui se conçoit clairement, s'explique facilement”, akkor elmondhatjuk, hogy amilyen rossz a takarékkorona koncepciója, olyan rossz a magyarzata is. Bizonyos labilis elem is van a takarékkoronában, mert a tőzsdei árfolyamok is komponensként fejeződnek ki benne. A legfantasztikusabb vélemények vannak arról, hogy mi egyáltalában a takarékkorona? Hiba az is, hogy a takarékkoronánál a kínálat és kereslet viszonya semmiféle szerepet nem játszik. A Hanza-kereskedők tudták, hogy a bankó-pénz alapjául szolgáló ezüst a szabadforgalomban a kereslet és kínálat szabályai szerint bámmikor beszerezhető, tudták, hogy ha egy bizonyos mennyiségű ezüstöt letétbe helyeznek, mennyi bankó-pénz felett rendelkeznek. Ez az eset most nem áll fönn, mert a kötött forgalom mellett a dollár nem szerethető be, úgy hogy pénzünk értékviszonyát a külföldi valuták értékéhez lehetetlen megállapítani anélkül, hogy a külföldi fizetési eszközök előbb ne váljanak szabadforgalom tárgyává.

A takarékkoronának tehát nincsen pontos definíciója és így nincs jogcíme arra, hogy a gazdasági életben polgárjogot szerezzen, a másik hibája pedig az, hogy a devizák, amelyekre a takarékkorona értéke támaszkodik, nem szabadkereskedés tárgyai. Ha ezek a hibák nem foglaltatnának benne, talán betölthetné azt a szerepet, amely mint számolási eszközt megilletné, de még mindig mesze van attól a hatástól, amelyet az előadó olyan buja színekben ecsetelt. (Derülttség.) Rosszul konstruálták meg, tehát még azt a szerepet sem tudja betölteni, amelyre hivatva volna.

Ezután általános érdeklődés közepett

Hofman Gusztáv

szólt fel. A gazdasági életben — mondotta — rövid tapasztalatok is igazolták, hogy a takarékkorona minden irányban zavarólag hatott. Egyetlen előnye az volt, hogy meggátolta a jegyintézet olcsó hitelek kihasználását a korona rovására. Sajnos, ez az intézkedés is későn jött: akkor, amikor a korona értéke a tizezredrésére esett le. A gyakorlati életben, különösen azonban a tőzsde életében a takarékkorona eredményekre nem vezethet; értékmérésre nem szolgálhat, mert hiszen a tőzsdei árfolyamok nem valódi értékeik szerint alakulnak ki, hanem technika, fantázia, játékszenvedély szabályozza az árakat és ezt a vásárlóerővel összehasonlítani nem lehet.

A takarékkorona, mint tőzsdei abszurdum

Az utolsó hónap eredményei bizonyítják, hogy míg a magyar korona vásárlóereje mintegy harmadik százalékkal csökkent, az értékpapírok árfolyama ugyanennyivel esett. Helyesebb lett volna tehát, ha kiindulási alapul akár az életmúciák árát vagy a szinaranyt vették volna. Különb is a takarékkoronának alkalmazása a tőzsdei forgalomban teljes lehetetlenség. Elképzelhető-e, hogy a tőzsde embere az elhatározás rövid pillanataiban még tabelláris számításokat eszközöljön, arról nem is szólva, hogy az eladott papírok árai csak hetek múlva folynak be. A közönség kalkulációjában amugy is abból indul ki, hogy milyen reményéseket fűz a pénz

**Magyar Köztisztviselők és Állami
Alkalmazottak Takarékpénztára Rt.**

Budapest, VII., Rákóczi-út 76.

elfogad takarékkoronabetéteket

legelőnyösebb kihelyezésre. ♦ Biztos értékmegőrzés!

értékéhez. Az ilyen számítások mellett megtörténhetik, hogy valaki százötven papírt vásárol és mire az összeg kifizetése esedékessé válik, talán már százketvenhétért kell fizetnie. Ez pedig irreális spekuláció volna, amely rokon a fedezetlen játék fogalmával. Szóval a spekuláció nem a takarékkoronát veszi figyelembe, hanem csak a vevő és eladó viszonyát. Szegények vagyunk valutakészletekben és nem tudjuk, hogy a szabadforgalom esetén nem kerül-e szélsőséges árképződésekre a sor. Ausztriában előbújtak rejtékhelyeikből a készletek, mert bíztak a pénz stabilizálásában. Nálunk nincsenek teaurált készletek és nincsenek rózsás reményeink sem. Stabilizálást tehát a takarékkorona esetében is csak akkor várhatunk, ha arannyal fedezett bankjegyeink lesznek.

Az előadó sem glorifikálta a takarékkoronát

Hofmann Gusztáv után Nagy Lajos, a kérdés előadója felelt az elhangzott felszólalásokra. Hivatkozott arra, hogy Marx német kancellár szerint is a pénzügyi problémák központja a „Waehrung”. Magyarországon is csak ez a szempont lehet irányadó, ahol a békeforgalomnak alig 20%-a van meg. A takarékkorona alapja nem más, mint a papírkorona február 20-iki értéke. Foglalkozik ezután Vágó József felszólalásával kapcsolatban a jegyintézetnek váltókra adott hiteleivel, kijelenti, hogy a takarékkoronát nem glorifikálta; a takarékkorona valorizációt jelent s már Teleszky megmondotta, hogy a benne rejlő valorizációt már régen meg kellett volna csinálni. Súlyos erkölcsi és anyagi érdekek fűződnek a kérdéshez és úgy találja, hogy a mai pénzügyi sötétségben szükséges volt megtenni ezt a lépést a világosság felé és legalább azt az eredményt elértük, hogy a takarékkoronával a pénzt rontani nem lehet.

Matlekovics Sándor közönetet mondott a felszólalóknak tartalmas fejtegetéseikért és zárószavában megjegyezte, hogy a legnagyobb hibát abban látja, hogy a takarékkorona csak az állami jegyintézet érdekeit vette figyelembe, de nem a közönségét. A kormányzatnak vagy világosan ki kellett volna mondania, hogy a takarékkorona csak a Jegyintézetre vonatkozik, vagy meg kellett volna jelölnie azokat a pontokat, amelyek mellett a gyakorlati életben való alkalmazása lehetségessé vált volna.

A külföldi fizetőeszközök és a takarékkorona olcsóbbodása táplálják a gabonatőzsdei besszt

A gabonatőzsdén a múlt héten megindult nagy bessz következtében a lisztpiac helyzete is lényegesen megváltozott. A gabona lemorzsolódásának közvetlen okozója gyanánt a külföldi fizetőeszközök olcsóbbodását jelölhetjük meg elsősorban, aminek következménye volt a takarékkorona 118-as árfolyamának 111-re való lecsökkenése. Ez viszont a lisztpiacra teljesen megállította a vásárlást és hogy a malmok valahogyan mégis fedezhessék magukat, a gabonatőzsdén megszüntették a vásárlásokat.

A gabonakereskedelmi szakemberek azt hiszik, hogy a kenyérmagvak megindult árlemorzsolódása még tartani fog hosszabbban. Erre vall az a körülmény is, hogy a vidéken a termelők, akik eddig következetesen tartózkodtak az eladástól, most a néhány napos bessz hírére nagyobb tételekben kezdik kínálni eddig a magtárakban visszatartott buzájukat. Ez mindig a legesalhatatlanabb jele annak, hogy a levegőben van a tartós ármérséklődés, melyet a kisebb ártól megijedt gazdák még inkább fokoznak az általuk megindított kínálattal. Például a múlt héten a buza átlagos árszökkenése, a csekély emelkedés leszámításával, összesen 35.000 koronát tett ki és az arány e hét elején még inkább szélesedett. Ezt látva, a termelők lényegesen megváltoztatták hosszabb ideig tartott merev és tartózkodó álláspontjukat. Ma már az a helyzet, hogy vidékenként igen sok esetben olcsóbb a gabona, mint a budapesti árutőzsde napijegyzése. Sok mindennek kellett történni, amíg idáig el tudtunk jutni. Mindazonáltal, a gabonaszakértők szerint, ez a csöndes válságféle állapot nem egészséges és éppen nem szolgálja a legális gabonakereskedelm érdekeit, mert hiszen az üzleti lanyhaság és szinte depressziószerűen ráunknehezülő bizonytalanság teljesen elsovrasztja a vételkedvet és guzsbaköfi a vállalkozási szellemet.

Amint az alábbi nyilatkozatból kitűnik, a gabona hirtelen lemorzsolódása eddig nem segített a régóta stagnáló lisztexport fellendítésén sem. A budapesti malomkoncentráció egyik vezetőtagjától megkérdeztük ez alkalommal, hogy a liszt kivitel hogyan alakul a mai tartós gabonatőzsdei bessz idején?

A kapott válasz a következő:

— Erre a kérdésre így nehéz megfelelni. A gabona és ennek nyomában a liszt árának lemorzsolódása eddig semmi nyomot sem hagyott maga után a lisztexport-üzlet körül. Minden a régi lanyha és bizonytalan mederben folyik, mint kevéssel a bessz előtt. Különben is a lisztpiacokon mostanában állandóan bessz van, mert sokkal könnyebb venni, mint eladni. A gabona lemorzsolódásának megindulásával természetesen a liszt is olcsóbb lett valamivel, azonban csöppet sem javultak azok az előfeltételek, melyeknek nehézsége eddig is hátráltatta a lisztexport intenzív megindítását. Az okok, melyek a magyar liszt kivitelének ma is útjában állnak, inkább a külföldi piacok felvevőképessé-

gének csökkenésében és részben teljes megbenulásában keresendők. Ezeket máról holnapra megszüntetni nem lehet, mert ezeket jó részben egy elhibázott és merőben téves vágányokra terelt gazdasági politika idézte elő. A bajok egyensúlyozásának munkája a teljes szabadkereskedelem visszaállításának munkájára vár. Ezért nem lehet ma még tisztán megítélni a helyzetet és főleg nem lehet azt kívánni, hogy néhány ezer koronás olcsóbbodás után a magyar liszt külföldi elhelyezése egyik napról a

Fontos tárgyalások a gabonaszakma körében

A tőzsdének ama tagjai, akik az árupiacon üzletek közvetítésével foglalatostkodnak, az az utóbbi időben igen gyakran tartottak értekezleteket, hogy megvitassák azokat a legszükségesebb reformokat, amelyeknek az árutőzsdén való életbeléptetését a változott viszonyok tették szükségessé. A legutóbbi napokban közgyűlést is tartottak s ezen főképp ama reformról tárgyaltak, amelyek az ugynevezett áruüzleti szokványok tekintetében váltak használatatlanná, de foglalkoztak ezenkívül az ügynökkérdés reformjával is, mert egyre többen foglalkoznak az árutőzsdén közvetítői tevékenységgel.

Végleges határozatot egyik irányban sem hoztak, mert ebben az ügyben újabb értekezletet óhajtanak tartani. Valószínű azonban, hogy a tőzsde közgyűlés előtt egy-két héttel sikerülni fog az összes kérdésekben megegyezésre jutni, úgy, hogy a tőzsde közgyűlésén azután már

egységes lehet az állásfoglalás, ami tudvalevőleg azért fontos, mert a hónap végén vagy a jövő hó elején tartandó tőzsdeközgyűlésen tudvalevően az áruszakma részéről is terjesztenek elő különböző indítványt.

Az értekezleten, amelyeket a tőzsde közgyűlése előtt óhajtanak tartani, értesülésünk szerint, az említettek kivül szerepelni fog egy másik igen fontos tárgy is, amely annyira közérdekű, hogy bizonyára az értéktőzsde közönségét is foglalkoztatni fogja. A tőzsde legutóbbi rendkívüli közgyűlésén ugyanis felhatalmazást kapott a tőzsdetanácsból, hogy mindenféle peres ügyekben akármilyen összegről is van szó, hármas szenátusok ítélkezhesse, mert ez lényegesen gyorsítaná a bíraskodás ügymenetét.

Eleinte úgy volt, hogy április hónap első napján lép életbe az új reform, de az életbeléptetés néhány nappal késik, mert az illetékes minisztériumból még nem érkezett le a jóváhagyás a tőzsdebíróság eljárási szabályainak az említett értelemben való módosítására.

Egészen bizonyos, azonban, hogy a jóváhagyás néhány napon belül beérkezik s akkor azután hármas szenátusok ítélkezhetnek akkor is, ha 200–300 milliós vagy akár milliárdos perekről van is szó.

Ötös szenátusok ezután csak akkor fognak tárgyalni, ha úgy a fel-, mint az alperes együttesen kéri az ötös szenátus delegálását.

A tőzsdebíraskodás terén olyan jelentéktelene a restanciák, és a korona értékének rendkívüli eltérése folytán a perek értékhatárai olyan óriási összegeket képviselnek, hogy nemcsak a tőzsde, hanem az egész kereskedelem szempontjából is mindenesetre nagy jelentősége van ennek a reformnak. Természetesen tehát, hogy türelmetlenül várják a hármas szenátusok működésének megkezdését. Különösen az árutőzsdén, mert az árutőzsde közönsége a közelmúltban elégszer tapasztalhatta, hogy éppen a korona folytonos értékelődésére való tekintettel mit jelent a praxisban az, hogy hosszú ideig kell várni azokra a milliókra, amelyeknek fizetését különböző okok (minőségi kifogásolás, késedelmes szállítás stb.) miatt halasztgatni próbálják és amely halasztgatás miatt adták be éppen a keresetet azok, akik az árut szállították. Arról nem is szólván, ugyanis, hogy az alatt az idő alatt, amely a kereset benyújtásától a bíróság döntéséig eltelik, óriási összegek usznak el csupán kamatvesztéséig címén is (mert hiszen ha a pénzt kifizetjük, pénzbücsög idején is lehet hetenként 2–3 százalékot kapni) természetesen

a legprimább cég sem tudja hosszabb ideig nélkülözni pénzt, különösen pedig nem a kereskedő, aki forgatni akarja a rendelkezésre álló összeget.

Eppen ezért az áruszakma képviselői azt hangoztatják, hogy bármennyire üdvös is a hármas szenátus létesítése, a perek számának állandó növekedésére való tekintettel a bíraskodás működése csak akkor lehetne tökéletes, ha megvalósítják az áruszakma követelését. Ez a követelés pedig abban kulminál, hogy a tőzsde tanácsa, éppen úgy, amint kinevez tagokat, az árjegyző- vagy áruszakértő-bizott-

ságba, nevezzen ki tagokat bírónak is az áruszakma köréből, akik magukra vállalhatják mindazoknak a pereknek az elintézését, melyek az áruügyletekre vonatkoznak és főleg minőségi kifogásolásokkal, késedelmes fizetésekkel, késedelmes szállításokkal stb. kapcsolatosak.

Az áruszakma véleménye szerint abban az esetben ha 10 vagy 15 ilyen bírót delegálnának a gabonatőzsde részéről, a bíraskodás ügymenete gyorsabb lenne, mert természetesen olyan szakférfiak ítélkeznenek az ilyen ügyekben, akik ismerik a tárgyalás alá kerülő kérdéseknek egész komplexumát és akiknek ítéleteiben éppen ezért feltétlenül meg is nyugodnának úgy a fel-, mint az alperesek.

Ha ma igen sok hive van az árutőzsdén annak, hogy a gabonatőzsde tagjaiból delegáltassanak bírák a gabonatőzsdei ügyek elintézésére,

és az árutőzsdén egész bizonyosra is veszik, hogy az erre vonatkozó indítvány, mely külföldben nem csak az árutőzsde tagjainak korábbi értekezletein, hanem a tőzsde közgyűlésén is szóba kerül, igen nagy többsége lesz, mert hiszen tulajdonképpen csakis azokat delegálnak mint bírónak, akik az áruüzleti szokványoknak legalaposabb ismerői s akik eddigi működésükkel is beigazolták, hogy legfőbb törekvésük az, hogy az árutőzsde úgy szokásait, mint pedig a bíraskodás ügymenete tekintetében a változott viszonyokhoz alkalmazkodják. Tőzsdekörökben nagy érdeklődést néznek ezért a fejlemények elé s egészen bizonyosra veszik, hogy a mozgalomnak sikere lesz, aminek azután nemcsak az intézmény, hanem az egész gabonakereskedelem is csak hasznát látja.

Rácz Géza

A mi papirunk

De nagy bajba is jutottunk feleségem, kincsem: mindenkinek van papírja, csak minékünk nincsen. Ennek, látod, van Jutája, Salgója meg annak. Hitel, Rima, Unió: mind másoknál maradnak, Te vagy oka, látod, milyen könnyelmű is voltál: abb' az egy iv miniszterbe vaját esomagoltál...

—lyó.

Magyar-Amerikai Bank Rt.

Fiókok: V., Szabadság-tér 17. szám (Tőzsdepalota). Telefon: 4-81, 71-79. VI., Teréz-körút 47 (Nyugati pályaudvar). VII., Rombach-utca 16. szám

Budapest, IV., Semmelweis-u. 2. Telefon: 9-54. Affiliált fiók: Erzsébetfalvai Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvény-Társaság, Erzsébetfalva

Magyar

kötelesség, hogy szükség nélkül külföldi árut ne vegyünk.

A

„TAURIL“

tömítőlemez a világ legjobb anyaga és itthon készül.

Kapható minden műszaki üzletben.

A tőzsdei besszt a magyar kormány csinálja

Pénzügyi rendcsinálás nélkül nincs szanálás

Eckhardt Tibor nyilatkozata

A magyar politikai élet szélső jobbszárnyának kétségkívül legkiválóbb tagja Eckhardt Tibor nemzetgyűlési képviselő. A jobboldali politikai elvek hangoztatása mellett alapos közgazdasági felkészültséggel és tudással foglalkozik pénzügyi kérdésekkel és egyike azoknak, akik kezdettől fogva elhibáztak tartják a kormány egész gazdasági politikáját, főképpen pedig a külföldi kölcsönre vonatkozó tárgyalását, illetve az ország talpraállásának egyedül a külföldi kölcsönrel való megoldását. Minthogy a parlament az ugynevezett szanálási javaslatok tárgyalását a napokban megkezdi, *A Pénzvilág* munkatársa megkérte Eckhardt Tibor képviselőt, fejtse ki előtűnk álláspontját. A képviselő ur a következőket volt szíves mondani:

— Senki sem tagadja, hogy a külföldi kölcsön kívánatos volna, de természetesen csak elfogadható feltételek mellett. Elfogadható feltételek alatt pedig nemcsak politikai, hanem pénzügyi természetű kikötéseket értek elsősorban és ezek a meggondolások késztetnek főleg arra, hogy a Bethlen István gróf miniszterelnök által javasolt megoldással szemben élesen állást foglaljak.

— Milyen a nemzetközi pénzpiac helyzete ma? A választ megadják erre a külföldi nagy tőzsdék jegyzései. Mikor a magántőke 3% kamatozás mellett talál ipari vállalatokban elhelyezkedést, ugyanakkor a nagyhatalmak legjobb kölcsöneinél is 10% kamatozásnál a tőzsdei árfolyam alászállása következik be. A tendencia nyilvánvaló: az államhitel Európában megrendült. Hosszulejáratu állami kölcsönökben a tőke nem akar elhelyezkedni. A békekötés által feldúlt Európa belső helyzete és az államok strukturája, sokkal bizonytalanabb, semhogy a tőke állami kölcsönökben keresne elhelyezkedést.

— Konkrét példával is szolgálok: a nagyhatalmak által is garantált osztrák kölcsön egy tekintélyes része még ma sincs kihelyezve és a már elhelyezett kötvényeket a párizsi tőzsdén a névérték 60 %-áért tetszőleges mennyiségben lehet vásárolni. Mi lesz akkor egy nem garantált kölcsön árfolyama? Erre választ ad az 1922-es román konszolidált kölcsön sorsa, mely pénzügyileg körülbelül azonos a magyar kormány által kibocsátandó kölcsönrel. Ezt a barátságos államkölcsönkötvényt a párizsi tőzsdén a névérték 31 %-áért jegyzik és a pénzpiac tendenciája épen ebben a vonatkozásban állandó csökkenést mutat. A tőke ma csak rövid lejáratu üzletekben keres elhelyezkedést és teljesen tartózkodik 20 esztendőre szóló állami hitelműveletektől.

— A külföldi kölcsönt tehát nem mi utasítjuk el elsősorban, hanem a külföldi tőke. És hogy ez így van, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kormány erről meggyőződést szerezvén, nem is a kölcsön plasszirozásáról tárgyal, hanem előleget akar felvenni a majdan kibocsátandó kölcsönre és ez előlegek ellenében újabb zálogokat kénytelen adni. Így azután az a furesa helyzet állhat elő, hogy a külföldi kölcsön-javaslatok megszavazása esetén a kölcsön-javaslatokban foglalt összes megterhelések életbe lépnek, az ellenőrzés, a zálogok kiszolgáltatása megtörténik, pénzt azonban nem kapunk. Ekkor azután további elzálogosításhoz kell folyamodnunk és így önmagunkról önként két bőrt húzunk le.

— Kérdem, mit tesz a kormány akkor, ha a felvett előlegek visszafizetési terminusa elkövetkezik és a kölcsönt lejárát előtt nem sikerül

plasztirozni? Miből fog a kormány akkor fizetni? Szabad-e egy ország egész gazdaságát ilyen bizonytalan lehetőségbe vinni és ezért a maximális áldozatokat követelni? A nemzet meg akar és meg is fog hozni minden áldozatot, ha ezzel sorsán javíthat. De homokra épített és építés közben már is rombadólt tervezet erőszakos fentartása érdekében a nemzet függetlenségéről lemondani és a nemzet áldozatkészességét és erejét megfeszíteni józan ésszel senki sem hajlandó.

Megkérdeztük ezután a képviselő urat, miképp látja ő a szanálás lehetőségét? Kérdésünkre Eckhardt Tibor így válaszolt:

— A szanálási javaslatok pénzügyi rendcsinálásra vonatkozó részét szó nélkül elfogadom, sőt kifogásolom, hogy ezzel már jóval előbb nem jött a kormány. A gazdasági talpraálláshoz ez szükséges. Azután a nemzet belső erőforrását szerves program szerint kell igénybe venni, meg kell csinálni a stabilizációt, a német Rentenmarkhoz hasonló rendszabályokkal és a járadékkorona által teremtett átmeneti idő alatt meg kell teremteni a költségvetési egyensúlyt. Ugyanez idő alatt egy elfogadható külföldi kölcsönt kell szerezni, mely elsősorban investíciókra szolgál.

Kérdést intéztünk még Eckhardt Tiborhoz a tőzsdei helyzetet illetően és kérdésünkre ezt a választ kaptuk:

— Az egész tőzsdei besszt a magyar kormány csinálja azzal, hogy devizasükségletét Bécsben, arbitrázspapírok eladásával szerzi be. Minthogy pedig a kormány devizapolitikája csak rosszabbodik, szerintem nincs kilátás a tőzsdei helyzet javulására.

A takarékkoronától nem sok eredményt lehet várni a mezőgazdaságban

Az általános pénzzsűkét és a hitelviszonyok rendezetlenségét súlyosan megéri a mezőgazdaság is

A hitelviszonyok rendezetlensége és az általános pénzzsűke a mezőgazdaságban is nagymértékben érezteti hatását. Erről a kérdésről dr. Mutschenbacher Emil, az OMGE igazgatója a következőkben volt szíves nyilatkozni:

— A pénzzsűke nem kimélte meg a mezőgazdaságot sem, mely súlyosan megéri ennek nehézségeit. Talán jobban, mint a társadalomnak bármelyik más osztálya. Most vannak napirenden az állami kényszerkölcsön, a vagyonváltás és az egyéb esedékes adók, melyeknek előteremtése nem kis gondot okoz akkor, amikor a mezőgazda terményeinek nagyrészen már korábban tulajdolt és mostani bevételei alig fedezik a rendes napi kiadásait. Tartaléktaloksága a mezőgazdának nincs, mert ami esetleg a tél folyamán volt is, azt régen elköltötte és felélte.

— Ilyen körülmények között még súlyosabban esik latba, hogy a mezőgazdasági hitel kérdésének rendezése alig jutott valamivel előbbre, mint volt a múlt év hasonló időszakában. A mezőgazdasági hitelszervek is csak takarékkorona alapon nyújthatnak hitelt a gazdáknak. Ezek azonban eléggé érthető okokból idegenkednek a takarékkoronától és azt csak a legvégső esetben veszik igénybe. A konzervatív hajlamu mezőgazdának nehéz megmagyarázni, hogy a takarékkorona rendszerét tulajdonképpen nem a hitelszövetkezetek és a kisbankok találták ki, hanem már ezek is takarékkoronában kapják a kölcsönösszegeket a Jegyintézetektől. Nemcsak ezért, de egyéb okokból is a takarékkorona rendszerétől kevés eredményt lehet várni a mezőgazdaságban. Nem túlzás és minden különösebb célzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a mezőgazdaság nem sokáig bírja ezeket a lehetetlen állapotokat. Valami olyan megoldásnak kell rövidesen következnie, amely nyugvópontot helyez a mezőgazdasági hitelkérdés egész komplexumát. Nem szabad bevárni, hogy a mezőgazda minden tartalékjából kifogyva, a továbbtermeléshez szükséges instrumentációs alapját legyen kénytelen pénzzé tenni. Ez már a végső katasztrófát jelentené, amit minden eszközzel el kell háritani addig, amíg nem késő.

WALKÓ

A kitünő és nagy miniszter
Most egy újabb reformot tervez,
Hogy a Weiszoknál s Weinbergerekénél
A dupla „W”-ből egyet elvesz.

Kálmán Jenő

TALÁLÓS KÉRDÉS

Háziurunk a kis zsidóny
Most aranyparitást kíván,
A lakóknak csak egy vitás,
Hogy hol van itt a paritás?

Kálmán Jenő

A Magyar-Olasz Bank megállapította az 1923. üzletév mérlegét. Az előző évben kimutatott 94,849,106 korona nyereséggel szemben az 1923. év mérlege 3,025,468,573 K tiszta nyereséggel zárul. A f. évi április hó 14-i közgyűlésen az igazgatóság javasolni fogja, hogy részvényenként 600 K, 300% (1922-ben 35 K, 17.5%) osztalék fizetessék.

A Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat igazgatósága legutóbb tartott ülésén megállapította az 1923. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy az április hó 9-ére egybehívandó közgyűlés elé azon indítványt terjeszti, hogy az értékesítőknek, a felújítási és rendes tartalékalapok bő javadalmazása után fennmaradó 5,660,268,728.14 K összegből a tisztviselői nyugdíjalapnak 200 millió, kulturális és közjótékonyossági célokra 100 millió koronát juttasson és osztalékul részvényenként 6000 koronát fizessen és a fennmaradó összeget melyhez hozzáadva a múlt évi áthozatot, összesen tehát 634,535,153.69 koronát az 1924. év számlájára írja elő.

A dr. Justh-féle Izzólámpa és Villamossági gyár r.-t. legutóbb megtartott rendes közgyűlésén elhatározta az Újpesti Üveggyár Rt.-gal az egyesülést és elfogadta az igazgatóság indítványát, mely szerint az idei osztalék fejében részvényenként 40 korona vehető fel a Mektár főintézeténél április 1-étől kezdve. Ugyanott a részvényutalványok részvényekre kicserélendők.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank igazgatósági ülésén elhatározta, hogy az április 11-én tartandó rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az elért 1,012,815,085 korona tiszta nyereségből részvényenként 800 korona, azaz 400 százalékos osztalék fizetessék és az előző évi 60 koronás, azaz 30 százalékos osztalékkal szemben.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár március 29-én tartotta meg Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöke alatt 77-ik évi rendes közgyűlését, mely elfogadta az igazgatóságnak összes javaslatait és elhatározta, hogy az 1,448,782. 131 koronát tevő tiszta nyereségből részvényenként 2000 korona osztalékot fizet a múlt 1923-iki üzletévre. Elhatározta továbbá a közgyűlés a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankkal való fuziót, mely intézet a beolvadás után a takarékpénztár debreceni fiókjaként fog működni. Végül a közgyűlés az eddigi igazgatósági tagokat három évre ismét megválasztotta, a felügyelőbizottságba pedig új tagként Pekár Gyula dr.-t választotta meg.

Ezüst evőeszközök



MÓRI BOROK!

Magyar fajbor különlegességek! Zöldfehér, Ezerjő, Rizling, Muskotály 13%-on felül.

Árajánlattal készséggel szolgál

STEINER FÜLÖP bizománys
MÓR, Fehér-megye.

TELEFON: 13-08



Hódosi

tőzsdebizománys és pénzváltó-üzlet

Budapest

Tel. 7-64 és 45-59

IV., Bécsi-utca 5. II.

Brilliánsokat,

gyöngyöket, régiségeket
mindenkinél drágábban vesz

SZÉKELY EMIL Király-utca 51.
♦♦♦ (Teréz-templommal szemben). ♦♦♦

33 milliós földadóval szemben a városi lakosságtól 55 milliós házadót és haszonrészeseledést akarnak behajtani

Irta dr. BRÓDY ERNŐ

A munkapárt korában jogászok elnevezték a háborús törvényhozást *gyorstalpalásnak*. Ez a kifejezés ma már nem megfelelő. Ma a *minősített expressz-talpalás* korszakában élünk, mert nemcsak az történik, hogy alig kerül ki a javaslat a nyomdából, már a bizottság tárgyalja, hanem *határidőre* készen kell lenni a törvénynek.

A szanálási javaslat expressz-olvasása után megállapítom azt, hogy a *lakásfelszabadítás és a lakásbérelemelés* kérdésében megállapodás vagy előírás nincsen. A reformok programjában vannak kötelező megállapodások és általános kívánások, de sehol a *lakáskérdésről* szó nincs. Ezért azt kell mondanom, hogy a lakás-ügy minden kötelezés nélkül került az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló törvényjavaslathoz, melyhez semmi köze nincs.

A Nemzetek Szövetsége Tanácsának kiküldöttével szó eshetett az ingatlanok nagyobb adózásának kérdéséről. De az ingatlanok sorában a ház a legutolsó. Először jön a *termőföld*, aztán jön a *telek*, sorrendben csak utánuk következhetik a *ház*.

A külföldiek talán keveselheték az ingatlanokból folyó adójövedelmet. Ekkor azonban elsősorban csak a földadóra gondoltak. Magyarországon a földadót a kataszteri tiszta jövedelem alapján állapítják meg az 1875-iki becsülés alapján, közel félszázad előtti osztályozás szerint. 1922-ben reformálták a földadót, úgy hogy *buzáértékben* vetették ki.

Kállay Tibor pénzügyminiszter 1922 július 22-én beterveztett törvényjavaslatának indoklásában a következőkben nyugtatta meg az aggódókat:

„Az új adóteher kisebb lesz, mint a békében volt.

A békében ugyanis 100 korona kat. tiszta jövedelemmel bíró birtok után fizetendő volt 1913-ban

20%-os földadó fejében	20 korona
30% általános jövedelmi pótdadó	6 „
5% betegápolási pótdadó	1 „

Összesen 27 korona,

ami 20 aranykoronás buzáérték alapján 135 kiló búzával felel meg.

Miután a jövedelmi pótdadó és a betegápolási adó megszünt, ugyanazon birtok terhe 100 kiló buza a békebeli 135 kiló búzával szemben.

Ez az adózási rendszer feltűnhetett és feltűnhetett az is, hogy például Budapesten a telekértékadó a Wolff-uralom eltörölte, ugyanakkor, mikor a telkek ára aranyparitáson felül emelkedik napról-napra.

De a törvényjavaslat tervezete a lakásbérek emelésére vonatkozóan különösen tarthatatlan. A házadó a békében 22 millió aranykorona volt. A törvényjavaslat szerint a házadó 20 aranymilliót és a házhaszonrészeseledés 35 aranymilliót, tehát e kettő összesen 55 millió aranykoronát tenne ki. Eszerint a békebeli 22 aranymillióhoz képest most 33 aranymillióval többet kellene fizetni, mint fizettek a lakók a békében. Ez nem is felel meg az aranyparitásnak, hanem még a kétszeresénél is több.

Ugyanakkor, amikor 15 millió katasztrális hold föld után a földadó 33 millió lesz, házadó és haszonrészeseledés címén 22 millióval több adót fizetnek a lakókkal, mint amennyit fizetettek a föld után. Ez olyan súlyos igazságtalanság, amit a városi lakosság elviselni képtelen.

Hazulról gyűjjék kend!

Irta MÓRA FERENC

Korrupció, panama, baksis, — mennyi csunya idegen szó, amely éppen úgy indigenátust nyert nálunk, mint a magas arisztokráciához tartozó nagy-növű familiák! Az egyik latin, a másik indián, a harmadik török, de szittya egy sincs közöttük. Ebből is látnivaló, milyen puritán náció a törzsköcs magyar. Még szava sincs ezekre a gonosz fogalmakra. Mert a *vesztegetés* ugyan honi termék, de hát abban csak nincsen semmi rossz se? Az csak annyit jelent, hogy azt kívánják az embertől, maradjon veszteg, ne csináljon semmit. Már pedig aki semmit se csinál, az nem csinál rosszat se, ennél fogva az jó ember. Ez olyan kifogástalan szillogizmus, hogy még akkora filozófus is jóváhagyhatja, mint Kuna P. András.

Aztán volna még a *kenés*. Nem lehet letagadni, hogy ez magyar műszó, de ebben sincs semmi értéktelen. Ez orvosi kifejezés, amely talán még a turáni táltosok idejéből ered. Akinak valamije fáj, arra a javasasszonyok ma is ráolvasnak és a fájós tagot megkenik *türöm*-olajjal, hogy ne fájjon. (Ez a *türöm*-olaj különben a kormány gyógyszerkönyvében is igen tekintélyes szerepet visz és nem is igen rendelnek mást. Egyformán jó lábtörésről, szívfájásról, hivatalnok-bősegről és pénzügyiütletről. Még a mondókájuk is az a szakállas javasasszonyoknak, ami a falusi kuruzslóknak:

Nyulháj, daruháj...

Majd meggyógyul, ha nem fáj.

(Különbőség legfőljebb a honoráriumban van. A pesti doktor mindig többet kerül.)

Egyszóval a *kenés* nem tilalmas dolog, sőt nagyon is érdemes cselekedet, miért is ezt eleinte is sürűn gyakorolták, hol ők kenven meg a konstantinápolyi basákat — azokat ugyan meg is rakták néha — hol ők kenetvén meg a felséges ausztriai ház által. („Az isten se győzi az magyar urakat pénzzel“, — sóhajtott föl I. Ferdinánd, mikor a királyválasztás korteseit ki kellett fizetni.) De panamáról, korrupcióról ki hallott minálunk a régi jó időkben!

Egészen másképp csinálták azt akkor, mikor még tudtak szemérmet az emberek.

A tanyai magyar, egyszerűség okából nevezzük Luklábú Habók—Fügedi Takács Ignácnak, bekövetkezett a városha és dolgait végezvén a piacon, mindenféle ügyek-bajok irányában bekocogott a hivataltevő házba.

Először is főbíró uramhoz ment igazságért, beáz-

tatván előtte azt a gonosz hátulsó szomszédot, aki már megint rábabonázott a tehenekre.

— Értöm, — eresztette vékonyra a szót a hosszú előadásra a hivataltevő nagy úr a pipacsutóra mögüli. — Most már csak azt kérdöm kendtől, hogy honnan jött kend ide én elébem?

— Hát a Szremác bótjából, mert annak adtam el a korpát. Osztan onnan mög bemöntem áldomást inni a Pávába...

Még azt is elmondta volna, hogy a palánki templomba is be akart menni, ami ugyan nem volt igaz, de sohse árt az, ha istenfélő kegyes hirbe keveredik az ember, — hanem akkorára a főbíró közbeszólt. De olyan szigorúan beszélt, hogy még a csutorát is kivette a szájából.

— Ha igazságot keres kend, hazulról gyűjjék kend! Érti kend?

Az egyszerű szűklábú Szabók-Fügedi Takács Ignác megkaparta az üstökét, billegette a nyakát bal válláról jobb vállára, meg vissza, ami mind azt jelentette, hogy bizony nem érti ő.

— No hát akkor mondjon kend Isten hírével, aztán ha megint begyün, hazulról gyűjjék kend!

Kütfolyog az öreg magyar a főbírótól és betámolyog a szemben levő ajtón a nótáriushoz, mert azzal is van valami eligazítani valója. Még az előtte való esztendőben legelőt váltott a birkáinak, de a birkák eldöglöttek, most már az a kérdés, hogy ki legelje le a füvet, amelyikért előre ki van fizetve a fűbér?

De még bele se kezd a szíve szándékába, mikor a nótárius már rámondul, füle mögé esapva a lúdtollat.

— Honnan jön kend?

Ignác most már óvatosabb. Nem szól se boltról, se koresmáról, se templomról, hanem megmondja úgy, ahogy van:

— Főbíró uram ökegyelmétől.

— Ugy? — csap az asztalra mérgesen a nótárius.

— Hát akkor mondjon kend vissza öhozzá! Ha velem van dolga kendnek, énhozzám csak hazulról gyűjjék kend!

S amerre járt a város nagy házában, ott mindenütt ez volt a törvény. Kapitány, vásárbiztos, fertálymester, koncepista mind avval utasították el, hogy ők nem állnak szóba olyan emberrel, aki még annyit se tud, hogy igazságot csak akkor kaphat, ha hazulról jön.

Szomoruan lógatta a fejét szegény soknevű Ignác,

mire leért a kapualjba s nagyot rugott a kerékvető kövön.

— Vesszőn mög az a sok gazdád a nevenapján!

A hajdu, aki ott támogatta a városháza falát, hogy ki ne düljön, fölkapta a fejét a zokszóra.

— Hát kendnek mi baja az én gazdáimmal?

— Nem ögyéb, mint hogy mög vannak háborodva az elméjünkben.

— Hogyhogy?

— Mind azt parancsolják, hogy máskor hazulról gyűjtek.

— Hát aztán?

— Hát ez mán csak bolond beszéd. Kinek mi köze ahhoz, hogy én honnan gyűvök?

— De nagyon is okos beszéd az, hanem kend a tökfelű, — nevetett a hajdu. — Mert ha kend nem hazulról gyün, akkor üres kézzel gyün, de ha hazulról gyün, mán akkor nem gyün el anélkül, hogy vagy egy pulykát ne fogna a hóna alá, vagy egy malackát ne gurítana a főbíró uram udvarára.

— Így mán értöm, — szaladt nevetésre az ábrázata az egyszerű Ignácnak és haza sietett, hogy hazulról jöhessen a hivataltevő urak elébe. Közéjük számítva a hajdut is, aki utána dörmögött:

— De ha be akar kend megegyeszer jutni, akkor énhozzám is csak hazulról gyűjék kend!

...Hála istennek, most már nem ilyen szigorúan etikett dolgában az emberek.

„A koronaromlás tönkretette a zsebtolvaj ipart“

Közzgazdasági vallomás a főkapitányságon

A homályos detektívzsoba sarkában a szögletbe húzódva áll a Feri. Zsebtolvajlás miatt hozták be. Nem először van itt. Régi ismerőse a rendőrségnek. Egyike volt a legveszedelmesebb zsebtolvajoknak. Most huszadik évében van, két évet töltött a javítóintézetben, másfelet börtönben. Az utóbbi hónapokban eltűnt a detektívek szeme elől. Állítólag jó utra tért és dolgozik.

A napokban több zsebtolvajlás történt a villamosokon, a razzizáló detektívek az utcán találtak Ferivel és miután alapos a föltevés, hogy Ferinek van valami köze a villamoson történetekhez, behozták. A legény tagad. Egre-földre esküszik, hogy hónapok óta „nem jár ki a villamosra“, nem lopott, állandóan dolgozik. Egy divatruccig kifutója és érdeklődjenek a cégnél, hogy ő milyen becsületes és megbízható.

— Nem érdemes ma „kijárni a villamosra“, — magyarázza — „piti“ csirkefogók csinálják csak manapság, igazi „rajesos“ (zsebtolvaj) nem. A koronaromlás tönkretette a zsebtolvaj „ipart“. Annyit sem lehet a villamoson keresni, mint rendes munkával.

— Hogy miért? Nagyon egyszerű, úgy áll a dolog, hogy az embereknek nincsen pénz. Akinék pénze van, az kocsin vagy autón jár, ahhoz nem lehet hozzáférni. A villamoson utazó pasasnál ha 2—3 százezer van, az már sok. Ezért csakassam be magamat? Ezért érdemes „piszkálni“ (piszkálás = zsebtolvajlás)? Négy-öt pasast kellene naponta „megdobni“ (meglopni), hogy az ember megélhessen. Ki győzi ezt? Elvégre is a zsebtolvaj nem „tróger“, hogy napszámba robotoljon. Az a zürichi koronaromlás „készen csinált“ bennünket.

— De Feri, — vetik közbe — van még aranyóra, aranylánc...

/ Látszik, hogy nem ismeri a dolgokat, — legyint Feri lemondóan — óra, lánc csak volt.

— Miért csak volt?

— Mert eladták. Tessék csak megnézni, kik utaznak a villamoson. Egyiknek sincs aranyórája. Rézóra meg vas, ez most a divat. Akinék ma még aranyórája van, az autón jár. Az nem ér rá villamoson „bunlizni“ és nem ül le kofaasszonyok mellé. Aranylánc meg akadna néhány. Nekünk jó, hogy gomblyukba fűzve viselik, de nézzék csak meg, hogy mi fityeg a lánccon, semmi, — vagy legjobban esetben egy nikkelóra. Ha már most a láncból le is tudok „cupfolni“ (lecsipni) egy kis darabot, mit érek vele? A „passzer“ (orgazda) alig ad érte valamit. Nincs pénz, nincs vevő, nem lehet a „szajrét“ (zsákmányt) eladni. Nem ér az egész semmit. Az ember inkább így „gür-cöl“ és megvárja a jobb időket.

— A jobb időket?

— Igen. Mikor megint érdemes lesz...

— Hát hogy gondold a zsebtolvaj „ipar“ jövőjét? Mikor lesz újból érdemes lopni?

— Kérem a külföldi kölcsöntől függ minden. Ha a korona emelkedik és ismét értéke lesz, akkor megint jóvünk mi. Addig nem. Addig ne is tessék tettetni az igazi zsebtolvajok között keresni. Krumpli-tolvajok, meg csibészek képesek rá, hogy manapság villamosra jártanak. Míg a korona ilyen rossz, addig mi nem dolgozunk.

E szakszerű magyarázattal Feri fényesen beigazolta ártatlanságát. El is bocsájtották a rendőrségről. Mi pedig szomoruan vehetjük tudomásul, hogy a koronaromlás nemcsak a gyáripart és kisipart sejtja, hanem a nemes zsebtolvaj ipart is.

vétele és eladása
(* Perzsaszőnyeg legelőnyösebb árban
PARDO és CAMHI cégnél
Budapest, IV., Párisi-u. 3. (Koronaherceg-n. sarok.) Tel.: 195-12.

A TŐZSDE GALÉRIÁJÁBÓL

Barna Bertalan

Amerikában vannak ugyan gazdag emberek, de ez a szó „ur”, európai értelemben nem létezik. Ott ezt csak mint minden emberrel közös címet használják: mister ez és amaz, az államtitkár, a szabó, a csizmadia, a milliomos, a nap-számos; mister a kereskedőnek az inasa, az apának a fia; hanem hogy valamelyik ura volna a másiknak, abból ugyan semmi sincs. Az államfő nem ura az állampolgároknak, a farmer nem ura a béresének, a bíró nem ura a fogolynak, a férj nem ura a feleségének, az apa nem ura a fiának. Ott senki sem ur másra nézve s amíg rabszolgák voltak, a rabszolgatartó sem volt ur, csak „gazda” a rabszolgára nézve, valaminthogy nem ur senki a szántóvető igazságszágaihoz viszonyítva, hanem csak tulajdonos. Tehát itt ur nem lehet senki és legkevésbé tekintetes ur. Nem is ér rá senki arra, hogy itt ur legyen. A szegény el van foglalva azzal, hogy pénzt csináljon, azért hogy élhessen, a gazdag ember meg azért, hogy még több pénze legyen. Mindenkinek dolga van: *to make money* — pénzt csinálni. Aki nem dolgozik, annak neve „rowdie”, szelid fordításban annyi mint „betyár”. A kávéházakat csak rowdie-k lakják.

Az Amerikába vetődött magyar embert ezzel a jóakaratu felvilágosítással látta el Jókai, aki nemcsak mesét tudott mondani, hanem igazat is és aki néhány szóval úgy fogta meg az amerikai életet, mintha évszámra New-Yorkban lakott volna. És önkéntelenül az amerikai magyar „ur” jut az ember eszébe, de csak

hogyan szorul a hurok az otthonmaradottak nyakára. Barna tanácskozássra hívta össze a newyorki magyarokat: sürgősen tenni kell, mert különben a magyarországi nemzetiségek propagandája megmérgezi Amerika atmoszféráját. Egyszeriben összegyűlt 6600 dollár, újság-ügynökséggel léptek összeköttetésbe és másnap már hat nagy lepedős újság egy-egy oldalon szállt sikra a magyarság integritásáért, közölték a magyar helyzet hiteles rajzát, hogy nemzetiségi elnyomás itt nem volt és Magyarország nem hódító célokért vonult háborúba. Barna megkereste a szenátust, a kongresszust s mikor a kommun garázdálkodása véget ért s a magyarországi nyomor kétségbeesett sikoltása átcsapott az Océanon is, *Borah* szenátorhoz ment kihallgatásra, elmondta, hogy magyar eredetű amerikai állampolgár és nem nézheti tétlenül az otthoniak pusztulását, a gyerekek sorvadását. Howarddal együtt ekkor hívták életre a gyermeksegélyző, étkező akciót, melyre 1.800.000 dollár gyűlt egybe.

Ez a segítő-akció hozta vissza voltaképen Barnát Magyarországra s természetesen, hogy mikor biztos tőkével, melyből gondtalanul megélhetett volna tovább, hazaérkezett, nem hagyta nyugodni a *business-man* szenvedélyes munkakedve. Két társával akkor alapította meg azt a vállalkozást, amelyből a *Magyar-Amerikai Bank* sarjadt ki és természetes, hogy a New-Yorkban eltöltött tizenkét esztendő minden értékes összeköttetését, tapasztalatát s nem utolsósorban munkastilusát érvényesíti itthon is „mister” Barna.

A kisszobát majdnem betölti Brontes-figurája. Szilágyi Lajos másfélszeres nagyságban. Haja feketén csillog, nincsen benne egy fehér szál sem. Nyugodt, csöndes szavú ember, nincs benne semmi a pénzemberek ideges szaturált-

ságából. Hja, aki most sem jár kávéházba, vendéglőbe, nem iszik, nem kártyázik... Amerikában — mondja — tizenkét év alatt tizestét sem töltöttünk kint. Így könnyű negyvennégy évvel fiatalembernek maradni, de nehéz a pesti urfiaknak, akik tizennyolc éves korukban milliárdokról álmodnak s akik, ha a sors kedvez nekik, sietnek úgy élni, hogy egy pár hónap alatt felhabzsolják husz esztendő gyönyörtüseit...

Mister Barnának egy fia van. Tizennégy éves és már öles óriás, akár az apja. Brightonban tanul, sportol, éli az angol deákok boldog napfényes, egészséges életét és egyetlen öröme a boldog apának és anyának.

A Jókai-novellából ismert amerikai magyar „ur”, aki százharminc dollárért vett egy dohányos boltot és eladta harmincért, a mennydörögő istennyilába kívánt minden trafikos boltot: csak nem strázsálhat napestig, amíg egy fogatlan boszorkány két centért fekete tubákokat kér, vagy egy kátrányos ingű matróz egy pofára való bagódohányért állít be. Amire az amerikai magyar „mister” azt felelte neki:

— Lásd, kedves barátom, egy amerikai boldogulásnak az a titka, hogy neked kellett volna annak az egyik embernek lenned, aki harminc dollárért megvette az üzletet és annak a másiknak, aki százharminc dollárért eladta, de semmi esetre sem annak a harmadiknak, aki százharmincért vette és harmincért eladta...

Ha ez a különbség az „ur” és a „mister” között, akkor Barna Bertalan, aki Amerikában is „mister” volt, itthon is az marad, amivel ő is a felei is meg lehetnek elégedve.

A párisi követ — s az új pénzügyminiszter

Báró Korányi Frigyes ismét nagy áldozatot hozott az országnak. Áldozatot hozott akkor is, amikor először vállalta a pénzügyi tárcát az első nemzetgyűlés idején, áldozatot hozott akkor is, amikor fényesen dotált állását elhagyva elment Párisba követnek, — a legnagyobb áldozatot pedig most hozta, amikor a kormány unszolására elhagyta a párisi követi állást, hogy felcserélje a népszerűtlen, idegölő és dicstelen pénzügyminiszteri posztjával.

Báró Korányi Frigyes ritka jelensége a magyar közéletnek. Nagy koncessziójú államférfi, kiváló pénzügyi szakember, akit azonban nemcsak tudása, hanem nagyszerű egyéni kvalitásai is messze föléje emelnek a közélet porondján szereplő politikusoknak. Ő nem beszélget magáról, személyes ambíciók nem fűtik, szereplésre nem vágyik, ő csak feladatokat vállal nemzete érdekében és ha vállal valamit, azt teljesíti is páratlan éleslátással és határtalan szorgalommal.

Báró Korányi Frigyeset semmi sem jellemzi jobban, mint hogy soha pártot nem csinált, pártot nem robbantott, — soha úgynevezett „vezér” nem volt s valahányszor egy-egy időre az események eltávolították az aktív politika színteréről, minden zokszó nélkül ment el, mert avval a mélyseges meggyőződéssel mehetett el, hogy az események igazolni fogják őt.

Sohasem felejttem el, hogy amikor bukása után Hegedüs Lóránt lett az utódja s ez a kiválóan tehetséges, de túlságosan temperamentumos „irodalmi” pénzügyminiszterünk Korányi működését szellemeskedve kritizálta a parlament nyílt ülésén, néhányan Korányi képviselőtársai, méltatlankodni kezdtek. E méltatlankodásokra Korányi szelid mosollyal jegyezte meg:

— Csak hadd ironizáljon Hegedüs. Én szeretném a legjobban, hogy programja beváljon. Sajnos azonban, az idő engemet fog igazolni...

És az idő Korányit igazolta. Az ő nemes önuralma, abszolút objektivitása mindenkinek imponál. Ő nem a magyar, hanem az angol politikusok felfogásának és moráljának élő példája: nála nem az egyéni hiúság, a közszereplés utáni vágy, a miniszteri székhez való ragaszkodás a legfőbb mozgató erő, hanem a nemzet érdeke és politikai meggyőződése.

Most, hogy Korányi báró ismét elfoglalta a pénzügyminiszteri széket, — nem mulaszthatjuk el, hogy ne bucsuztassuk el őt, a párisi követet. A közönség csak akkor tudhatja igazán méltányolni Korányi önfeláldozó munkáját, amelyet most vállalt, — ha előzményeit is ismeri.

E sorok írójának módjában volt megismerni báró Korányit mint az első nemzetgyűlés pénzügyminiszterét és módjában volt éppen a kölcsöntárgyalások során megismerni, mint párisi követet. Amit Korányiról, a diplomatáról tudok, azt nem magyar, hanem külföldi, párisi forrásból tudom, nagy és jelentős francia és angol államférfiak nyilatkozataiból...

Korányi Frigyes báró párisi működésének köszönheti a magyar nemzet, hogy a nagy és ellenséges külföldi közvélemény hangulata a legutóbbi időkben megfordult és kedvező lett iránymunkában.

Az ő gondolata volt, hogy belépünk a Népszövetségbe, s az ő érdeme, hogy felvételünk sikerült is. Ő benne született meg a külföldi kölcsön gondolata (már 1920-ban hirdette, hogy másként nem állhatunk talpra) s az ő érdeme, hogy a kölcsön-tárgyalások eredményre vezettek. Nem akarjuk lekicsinyelni Bethlen miniszterelnök érdemeit, de egy dolog kétségtelen. Korányi báró előkészítő munkálatai nélkül a kölcsöntárgyalások nem vezethettek volna sikerre.

Korányi báró győzte le a külföld ellenünk irányuló ellenszenvét, lassu, csöndes, nehéz felvilágosító munkával, amelyet különösen nehézzé tett az a körülmény, hogy a bécsi emigráció Párisba tette át székhelyét és szüntelen intrikákkal igyekezett Korányi működését ellensúlyozni.

Korányi báró ezuttal a sors különösen nehéz helyzetbe hozta, s megint csak őt jellemzi legjobban, hogy nem tért ki (bár módjában lett volna) — a legnehezebb feladat elől.

Tény az: a külföldi kölcsön megszerzése minden nehézsége mellett legalább is népszerű vállalkozás volt. Ellenben a kölcsön lebonyolítása, a kölcsönrel kapcsolatos szandási program végrehajtása már a legnépszerűtlenebb vállalkozás, amit el lehet képzelni. Annnyira népszerűtlen, hogy elképzelhetetlen, hogy a világ legelső pénzügyminiszterét is le ne járassa.

És Korányi báró, aki most egy hosszú életen át megpihenhetne babérai, amelyek a kölcsön megszerzése után méltán megilletnének és megilletnék, a szandási program végrehajtásának vállalásával kockáztatja kiérdemelt népszerűségét...

Ilyen államférfi Korányi Frigyes báró. Az ő tettei szebben beszélnek, mint a legkésebb vezéreik!

Dr. O. A.

SZANÁLVA LESZÜNK

Kényszerkölcsön és részvényváltás...
Mondják meg hát e bus számárnak:
Hogy mi marad meg nekünk végül,
Ha továbbra is így szanálnak?

Kálmán Jenő

BIBLIAI JÓSLÁS

Azt éneklí a bessz korban
Ez a kicsinyke dal meg,
Hogy aki Fegyver által lett gazdag
Az Fegyver által hal meg.

Kálmán Jenő



Gyenes Gitta rajza

az ellentét révén, amikor Barna Bertalanra gondol, aki tizenkét esztendőt töltött New-Yorkban, semmiből kezdte, sokra vitte, hazajött és Budapesten is megmaradt „mister”-nek. Hogy hogyan került ki Amerikába? Talán, mert az igazi üzletemberek már a fönciaiaknál is nyakukba vették a világot és Kisásziából törékeny hajón csatangoltak el Herkules oszlopaiig. Talán, mert a kalandos robinzonádi hajlandóság kitör a fiatalság veszedelmes életkorában s ellenállhatatlan erővel sodor ismeretlen tengerek, idegen emberek felé. A Jelky Andrások esete ezerszer ismétlődik meg, Amerika még mindig boldogságot, vagyont, jólétet ígérő Mekka, de hány zarandok roskad össze, míg a szent kuthoz, a bőség forrásához ér el, hány hajótöröttje vergődik Magyarországnak künt New-York legcsösztebb, legpiszkosabb, a Whitechapelleggel vetekedő negyedében!

Barna Bertalan nyugodt, biztos, csöndes állást hagyott itt, hogy Amerikában szerenését próbáljon. Mikor partra szállott, letagadott minden iskolát, egyetemet, jogot és utcasöprensen akarta kezdeni. De New-Yorkban utcaseprő is csak amerikai polgár lehet, tehát alpincér lett. Három dollárt kapott naponta ellátással, kiszolgálással, ételt hordott, de ahogy a mindennapi kenyere biztosítva volt, már jobb munka után látott. Egy németországi cég newyorki expozitúrájánál kapott állást, hitelt: egy év alatt már annyira vitte, hogy havi négyszáz dollárt keresett, utóbb vendéglőt nyitott s közel harmadfél száz embert foglalkoztatott. Anyagilag most már független volt, dolgozott, ahogy Amerikában mindenki dolgozik, az üzletének és családjának élt, magyar társaságban ugyszólván sohasem fordult meg. A magyar „ur” New-Yorkban Serly Lajos zongoráját hallgatta egy kis szurkos bar-ban, dolgozott egy hétig s amit keresett, azt a másik héten felélte: „mister” Barna nem ivott, nem tivornyázott, nem játszott, hanem pénzt csinált.

A háboru után lassan-lassan enyhült az ő és az újvilág feszültsége. A győztes Amerika is örömmémorban uszott, Wilson, az új eszmék apostola Európába jött, hogy ábrándjait valóra váltsa, de az amerikai magyarság érezte,

HIREK

Hatvan milliárd valorizálatlan váltóanyag. A *Pénzvilág* múlt számában dr. Makai Ernő, a Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatójának nyilatkozata nyomán megírtuk, hogy a takarékkorona-rendelettel körülbelül hatvan milliárd értékű valorizálatlan váltóanyagot immobilizáltak. Szóban levő közleményünkbe félreértés folytán számhibba esüszött be, amennyiben dr. Makai Ernő vezérigazgató hozzávetőleges becslése szerint ez a valorizálatlan váltóanyag nem hatvan, hanem **husz milliárdot** képvisel. A tévedést készséggel rektifikáljuk, de azzal a hozzáadással, hogy említett cikkünk minden következtetését főtartjuk. Sajnos, ebben az ügyben mind mai napig semmi sem történt és a husz milliárd a piactól elvonva, a pénzüntézetek tárcájában hever és a váltóanyag várja a lejáratot.

Elölépés a Mobilbanknál. A Mobilbank igazgatósága Forgács Zoltán urat, a bank főtisztviselőjét *cégvezetővé* nevezte ki. Ez az előlépés voltaképpen már hónapokkal ezelőtt történt, de a derék, tulszerény főtisztviselő öhajására az igazgatóság elállott a publikációtól. Forgács Zoltán a Mobil-bank alapításakor került az intézetbe a Fabanktól, ahol fiatal kora ellenére már az adminisztráció egyik erősege volt. A Mobil banknál az értékpapírpénztár főnöke s mint ilyen, hibátlan gyors munkájával, szokatlanul éles kritikai érzékével nagy érdeme van abban, hogy a Mobilbank ügyfeleit a leggyorsabban, kivált kasszanapokon a legteljesebb megelégedésre tudja kiszolgálni.

A számlabélyegzés új formája. Érdemes volna egy díjat kitűzni annak, aki a rendeletek utvesztőiben egy olyanra talál, amely a közönség érdekét szolgálja, vagy akár csak nem az *adózó polgárság* védelmét célozza. De nem kifogásolnánk ezeket még akkor sem, ha gyakorlati értékük volna. Most is találtak ki egy olyat, illetve kikaparásztak a rendeletek lomtárából. A számlabélyegzés *újabb formájáról* van szó. Nem tudjuk, hogy milyen régi keletű a szóban forgó rendelet, de tudjuk azt, hogy emberemlékezet óta a számlák bélyegzése akképp történt, hogy a cég megírta számláját és a végösszegnek megfelelő értékű bélyeget ráragasztotta a számla bármely részére, azt ártírt, fejezzük ki magunkat hivatalosan, megsemmisítette és ezzel eleget tett adózási kötelezettségének. *Ezentul nem így lesz.* Ugy látszik ebbe a kérdésbe is beleszól a divatmámor. A rendeletek mélységes fenekéről egy ambiciózus finanszírozó által felszínre hozott rendelet szerint a számlabélyegzés ezentul úgy lesz, hogy a számla végleges kiállítás előtt kell a megfelelő bélyeget ragasztani a számlára még pedig arra a helyre, ahol az *első tétel* szerepel és az *első tétel szövegével* irandó át a bélyeg, vagyis semmisítendő meg. Nem ismerjük a rendelet autentikus szövegét és így nem merjük ajánlani a közönségnek, hogy a második tétellel is írja át a bélyeget. Érdeklődésünkre ezt a lakonikus választ kaptuk: *A bélyeg az első tétel szövegével semmisítendő meg!* Ebben az ügyben van még egy novum, a finánc, nem a számla kibocsátóját leletezi meg, hanem azt, aki a rendeletellenes számlát *elfogadja*, illetve *honorálja*. Elárulhatjuk még azt is, hogy a finánc nyomoz most az ilyen rendeletellenes számlák után és ahol ilyeneket talál, azt a céget megbírságolja. Így járt egyik nagybank is, ahol tisztviselők teljesen jóhiszeműen fogadták el a másképpen bélyegzett számlákat is, mintahogy ezt emberemlékezet óta mindenki elfogadta. Ezek után pedig most már mi tűzünk ki díjat annak, aki megfajtja, hogy az új számlázásból milyen előnye lesz a kincstárnak.

A Magyar-Német Bank részvényeit a legközelebbi napokban exjog jegyzik. Hétről-hétre meg kell állapítanunk, hogy a mostani katasztrofális bessz idején a Magyar-Német Bank részvények *szokatlan biztonság* tartják árfolyamukat. Képzeltethető, hogy a legjogosultabb bizalom ellenére is, már technikai okokból, minő áldozatába kerül ez az intézetnek, amelyet Szász Dezső kormányfőtanácsos, vezérigazgató tökéletes energiával és példát mutató becsülettel elvekel vezet. Nem kétséges, hogy az *exjog darabok* kurzusa tekintetében sem fogja a közönséget csalódás érni, mert az áldozatkész intézet *jelentékeny likvid tőkékkel* rendelkezik.

A Mezőgazdasági Ipar Rt. most megtartott közgyűlésén elhatározta, hogy az 1923. évi XXXIII. üzletévre 5000 K (50 százalék) osztalékot fog március 27-től kezdődőleg a Magyar Általános Hitelbank utján fizetni. Az igazgatóság Weimann Géza vezérigazgatóvá nevezte ki. Weimann Géza a társaság alapítása óta áll annak szolgálatában, egy évtized óta vezető állást foglal el és nagymértékben hozzájárult a vállalat felvirágoztatásához.

A Magyar Agrár- és Járulékbank 1923. üzletévi mérlege 103.470.713 K tiszta nyereséggel zárul. A f. évi április hó 14-én tartandó közgyűlésen az igazgatóság 400 K (100 százalék) osztalék kifizetését fogja javasolni.

A vidéki pénzüntézeteknek sem kell a takarékkorona-pénztárjegy

Windisch Herman főtanácsos, a Pénzüntézetek Központ ügyvezető igazgatója a vidéki pénzüntézetek üzleteredményeiről, a kihelyezési lehetőségek megcsappanásáról, a takarékkorona-pénztárjegyről és az intézetek fuziójáról

A vidéki pénzüntézetek jelentős része a fővárosi bankokat megelőzve már közzétette az elmúlt üzletévre vonatkozó zárószámadosokat és ezután már csak csekély töredék jelentése várható. A *Pénzvilág* munkatársa a vidéki intézetek tevékenysége és üzleteredménye dolgában kérdést intézett

Windisch Hermann főtanácsoshoz, a Pénzüntézetek Központ ügyvezető-igazgatójához,

aki a következőkben ösmertette a vidék helyzetét.

— A vidéki intézetek túlnyomórésze az elmúlt év eredményéről már beszámolt. A közzétett zárószámadosokból általában kedvező benyomást nyerünk, a forgalom mindenütt örvendően emelkedett és az osztalék is lépést tartott a viszonyokkal. A vidéki intézeteknek mondhatni egész üzleteredménye és tevékenysége a fővárosihoz igazodott és ez az 1923. évi osztaléköntésben is kifejezésre jutott. Azok az országos jelentőségű intézkedések, amelyek ez évben léptek életbe, természetesen a vidéken is éreztetik hatásukat és az ottani intézetek is ugyanolyan nehézségekkel küzdenek, mint a fővárosiak. Ezen a ponton utalnom kell a kihelyezési nehézségekre, amelyek bár átmeneti jellegűek, de az intézetek tartózkodó üzletpolitikájában mindenesetre kifejezésre jutnak. A takarékkorona rendszerének kiépítése a vidéken is nehézségekkel jár, de azt hiszem, hogy ezeket át tudják hidalni, már azért is, mert hisz a takarékkorona egy nagyarányú spekulációnak vet véget és ez a rendszer az ország szanalásával, illetve az új Jegybank föllállításával egyidőben meg fog szűnni. Hangsúlyozni kívánom, hogy a vidéki intézetek üzleteiben mutatkozó nehézségek *átmeneti jellegűek*. Kétségtelen tény az, hogy

a takarékkorona rendszerét a vidék közönsége kevésbé ösméri

és takarékkorona hiteleket éppen ezért csak kisebb mértékben vesz igénybe. Miután pedig a vidéki intézetek takarékkorona betéteket el-

fogadnak, ezeknek a tőkéknek megfelelő kihelyezése a fentebb említett okoknál fogva már nagyobb utánjárást igényel. A vidéki intézetek takarékkorona pénztárjegyeket nem bocsátanak ki, mert ez az üzlet nem ölt oly nagy arányokat, amelyek a pénztárjegy emissziót lehetővé tennék. A helyzet ott az, hogy

takarékkorona-pénztárjegyeket már a drága nyomdaelőállítás költségei miatt sem tudnak kiadni.

A vidéki intézetek ilyen pénztárjegyek kibocsátásától ebből a szempontból is tartózkodnak. Ettől eltekintve, a vidéki intézetek tudatában vannak annak is, hogy a Jegybank föllállításával egyidőben a takarékkorona pénztárjegyek is ki fognak esni a forgalomból.

— Ami most már a Pénzüntézetek Központot illeti, mi azon vagyunk, hogy a vidéki intézetek tevékenységét és fejlődését elősegítsük. Ennek az üzletpolitikának a következménye, hogy a vidéki intézetek tőkeemelési mozgalmát nem gátoljuk és ilyen művelet lebonyolítását minden indokolt esetben engedélyezzük. Megállapításom szerint az új részvénykibocsátások a szokott kereteket nem haladják túl. A vidéki intézetek által igénybe vett hitelekkel pedig azt mondhatom, hogy ezek sem öltének nagyobb arányokat ott, ahol erre szükség mutatkozik, a hitelkereteket a Pénzüntézetek Központ szívesen támogatja és így az utóbbi időben egyes intézeteknél a *pósthitelek fölemelték*.

— Még egy figyelemreméltó jelenségre kívánok rámutatni és ez a fuzió. Most már a vidék is kezd belátni, hogy az ország megsemmisítése és egyes vidéki piacokon komolyan kezdenek foglalkozni a fuziók gondolatával. Az általános gazdasági helyzet alakulása az eddigi konjunkturalis nyereségeket ki fogja zárni és ebben a helyzetben a gyengébben megalapozott intézet keresni fogja az összeköttetést a jól fundált intézetekkel. Bizonyos, hogy ez a folyamat a vidéki hitelezést is egészségesebb irányba fogja terelni és a *Pénzüntézetek Központ* minden ily irányú törekvést támogatni fog.

Spekuláció: élet!...

*Tiszta az égi mező. Rajt' a csillagok nyája
csöndbe legelget. Robog a villanyosom.
Most zörög át a hidon, nyikorogva,
sír-ri a hajsolt kerék, roppan a régi faváz.*

*Allok búsán a hidegtől, künn a perrón csupa szél.
Rokkant vitéz: gyufaárus jó elibém — egy faláb.
Bús szemem nedves a kintől és alkoholtól,
kis ládikában kezébe száz meg ezerkoronás.*

*Asszonyok, férfiak s édes csöppnyi babák
ülnek a fapadokon: egész kis mozgó falu.
Műhelyből jönnek, vagy esti látogatásból —
mind izzadva szurkolja ki az egyezerszáz koronát.*

*Nézem az apró babákat s kisfiam jut az eszembe —
nézem a férfiakat: ó, milyen rabok is vagyunk!
Rabjai pénznek s reszkető forró szeretetnek,
melybe az élet s a villanyos rekedt harangja rikolt!*

*Mi volna, ha most ez a híd leszakadna
s mindnyájunk torkába szaladna a jeges Dunavíz?!
Rokkant vitéz: gyufaárus: kínlód-e lenn a halaknak
pár száz keserű koronáért szomorú, ócska gyufád?...*

*A milliomos, meg a kövér koldusasszony
tovább spekulálna a tőzsdén s a Duna folya tovább...
... Eh, siessünk, jó lessz otthon megvacsorálni!
A villanyos lefordul a hídról. Ne tépalódjunk tovább!
Somlyó Zoltán*

Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNA LAJOS.
Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomda B.T.

Pallas r.-t. nyomdája, Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz.
(Telefon: 5-67, 5-68, 5-69.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszakigazgató.

Klein és Fia szappanai
a legjobbak!

VII., Budapest, Dob-u. 13. Telefon: József 123-30